

CONSTITVTIONES
Ab vniuersis, & singulis Pa-
tribus, & Fratribus Ordinis Mi-
norum Conuentualium S. Fran-
cisci in Regno Poloniæ
seruandæ.

Determinatæ in Capitulo Prouinciali Craco-
uiæ sub Anno Domini M. DC. XXI. in fe-
stiuitate Sacratissimorum Festorum Pen-
tecostes celebrato.

Presidente Adm. R. P. F. Æmilio Cibo Cra-
couiense Artium & S. Theol. Doctore, atque in
præmemorato Capitulo Ministro Prouinciali e-
lecto, cum infrascriptis PP. Diffinitoribus Adm-
Reuerendis.

14134

A

De Eccle-

De Ecclesia, De Choro, De Sacratio.

Quoniam Saluatoris nostri hortatu ante omnia regnum Dei quærendum sit, ideo in ipso principio ea, quæ Diuinū cultum, & spirituale beneficiū concernunt, determinanda sunt.

Inprimis itaque Adm. R. P. Præsidens Capituli, vnâ cum Vniuerso Venerando Diffinitorio mandant, atq; determinant, vt Sanctissimum Eucharistiae Sacramētum in Ecclesiis omnium nostrorum Conuentuum, & locorum huius Prouinciæ habeatur, summaque ueneratione, & reuerentia asseruetur, vt non solum Fratres tam admirabili præsidio contra omnes incursus fulciantur. sed etiam vt fideles ad Ecclesiam venientes, tantique beneficii memoriam recolentes, suppliciter Altissimum adorarent. Eo enim consilio à S. Sede Apostolica Regularibus Mendicantibus huiusmodi Priuilegium concessum est. Tabernaculum sit modo decenti extructum, non sublimi loco situm, vt, si fieri possit, saccerdos sine pedum scabello Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum extrahere, & commodè reponere valeat. Ad tabernaculi etiam ornamentum pertinebit,

Sanctissimi
Sacramenti
Eucharistiae
asseruatio &
adoratio.

3.
tinebit, vt tabernaculum, & pixis conopæolis varij
coloris, iuxta vsum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ con-
regantur. Sacristianus vnâ cum suis sociis inuigila-
bit, vt Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum cum
pixide extra Tabernaculum non multum maneat;
sed quoad fieri potest, semper intra tabernaculum,
seu Ciboriû detineatur: extractum autem poscente
necessitate otius iterum intromittatur.

Attendant etiam præmemorati Sacristæ, vt de
quindena in quindenam ad summum fiat deuota re-
nouatio huius admirandi Sacramenti, si autem ali-
ter per negligentiam Sacristianorum euenerit, supe-
rior loci ordinarius debitis poenis in tales animas
uertere tenebitur. Idem etiam intelligendum est de
clausura prædicti ciboriij, vt scilicet semper occlu-
sum maneat sub clauicula inaurata, vbi fieri pote-
rit, cordulæ cremesinæ alligata; quæ continuò in a-
liquo decenti loco in Sacrario affixa permaneat, aut
in aliqua cistula ad hoc accommodata, nec omni-
um contrectationi subiecta reponatur.

*Circa idem
P. Sacristiano
ordinatio.*

Præcipitur Sacristiano Cracouiensi, vt Ciborii
clausura, & ornamentum eiusdem in parte interiori
intra spatium quindecim dierum conficiatur P. Cu-
stode rei exitum animaduertente.

Pari modo Vilnensi Sacristiano, atque P. Vica-
rio efficacissimè ordinatur, vt vnâ cum aliis consilii
Patribus de ampliori loco Sacristiæ, & de meliori
Cibori-
Cibor

*Vilna locum
ad Sacristiâ
adinueniatur,
& Ciborium
conficiatur.*

Ciborii cōmoditate pertractent, concludant, & rem tam necessariam quamprimum ad exitū perducant.

*Lumen habes
atur ante Sac
ramentū Eu
charistia.*

Animaduertendum quoque erit, vt lampas accensa, aut aliqua alia ratione, lumen tempore tam diurno quàm nocturno accensum ante Sanctissimū Sacramentum permaneat, idque in loco conspicuo, vt ab omnibus videri queat. nec Ciborii introitus sit à parte posteriori altaris, sed à parte anteriori.

Pixis pro reponendo Sanctissimo Sacramento sit ex argento confecta intus deaurata, competentis capacitatis, in qua particulæ ad vsum infirmorum, & populi conseruari possint. Vbi autem est cura animarum, sit alia Pixis separata minoris capacitatis, quæ vsui infirmorum non incōmodè seruire possit.

*Oleum sanctum
pro infirmis.*

In illis Ecclesiis, in quibus fontes Baptismales reperiuntur, animaduertendum est, vt circumspicte in omnibus procedatur. Vasa pro oleo sacro decenter adaptentur, sitque vna bursa accommodata, in qua oleum sanctum ad infirmos deferri possit. Vbi verò non fuerit fons baptismalis conseruetur nihilominus oleum sanctum pro fratribus infirmis in vno vasculo stanneo oblōgo, iuxta vsum modernum, quod deinde vasculum bursa conueniente obtegendum erit. Locus postmodum in quo dictum oleum cum vasculo, & bursa conseruari queat, debet esse prope altare maius, cum tali titulo interposito:
OLEVM INFIRMORVM.

Sit eti.

Sit etiam locus Sacrarij, in quo ablutiones, seu
absterfiones Sacramentales refundantur, qui com-
muniter à ciborio, seu altari maiori non multum di-
stare debet, cum tali titulo superposito, vt dictum
est de oleo sancto; **LOCVS SACRARIJ.**
Procurabit verò Parochus vnà cum Sacristiano, vt
huiusmodi sacra loca semper occlusa sub claue ma-
neant, sint que in promptu Parochis quatuor libri, *Libri quatuor sunt neces-*
id est pro statu animarum, & earum cura, pro Baptis-
zatis, pro Matrimonio, pro Mortuis, & alii magis
necessarii, iuxta Rituale Romanum, nuper in lucem
editum.

Genuflexoria cum Tabella Missæ præparationi
seruiente, in quibusuis Sacristiis conficiantur, in lo-
co apto collocentur, atque ornentur, quatenus sa-
cerdotes ad sacra persoluenda exeuntes, & redeuntes
deuotioni, & orationi vacare possint, atque vt iidē
Patres vnà cum aliis Fratribus cōmoditate confes-
sionum expediendarum non careant, ordinatur, vt
in quibusuis Ecclesiarum nostrarum Sacristiis, sint
confessionalia aut loca deputata, in quibus Fratrum
confessiones excipi valeant.

Ad Genuflexoria in Sacristia præter solitas char-
tas aut tabellas præparatorias, liber aliquis spiritua-
lis maneat affixus, quo sacerdotes opportunè, &
commodè vri valeant.

Sacristiam quoad fieri potest, sæculares laici nō
ingredi.

*Qui sunt ar-
cendi ab eis,
& qui ingressi
sunt.*

ingrediantur, multo minus mulieres, nec in ea aliquę
deambulationes, aut colloquia exerceantur, sed qui-
libet cum deuotione & spiritu Diuina mysteria re-
cogitet.

*Sacristia la-
uatoria & ma-
nutergia has
beat.*

Lauatorium Sacristiæ nunquam aqua munda
careat, habeatque sua manutergia decencia pro Sa-
cerdotibus, & clericis, iis duntaxat qui ad sacra mi-
nisteria obeunda sunt destinati. Nemo autem tra-
ctum abluendę faciei, & manuum causa in Sacrarium
ingrediatur præter sacerdotes, & alios ministrantes,
qui etiam vultu, & manibus loti, non alio quàm dis-
gitorum ablutione egentes accedant.

*Apparame-
ntorum debita
conseruatio.*

*Corporaliū
purificatoriū
& velorum
tractatio.*

Sacristia semper oclusa maneat, excepto tem-
pore Diuini officii. sint debita & competentia ar-
maria, aut loca pro apparamentis conseruandis, nec
confundantur simul omnia, sed distinctè, & separa-
tim corporalia, purificatoria, vela, & reliqua huius-
modi in cistulis, seu scatulis asseruentur, singulęq;
cistulę earum rerum, quas continent inscriptiones,
notanter factam habeant in hunc modum: **LO-
CVS CORPORALIVM. &c.**

*Sacristiani &
coadiutorum
officium quo
ad Ecclesiam*

Sacristiani sedulò munditiem altarium, ciborii,
& totius Ecclesię, vnà cum suis coadiutoribus pro-
curabunt; sæpè & pius quinimo singulis diebus to-
tam Ecclesiam circuibunt, considerantes si mappę
sint albę, si ritè accommodatę, si à puluere liberę,
& si quos defectus repererint, tollendos procurabunt.

Altaria

Altaria in Ecclesiis nostris sint competentis longitudinis, latitudinis, & altitudinis, sintque vniformia quantum fieri potest. Maiora altaria longitudinem vndecim palmorum non excedant, altitudinis sint quatuor palmorum & medii ad minus, cum latitudine proportionata. Altaria minora sint latitudinis quatuor palmorum, altitudinis quatuor cum dimidio, longitudinis verò octo.

7.
Altariū quam
tatis & qua
litas.

Petræ sanctæ vulgò dictæ Portatilia, sint longitudinis duorum palmorum, latitudinis vnus palmi cum dimidio, habeantque sepulchra cum reliquiis in parte superiori, quæ portatilia inferi debent altaribus adeò, vt per eminentiam medio digito eleuata dignoscantur.

Portatilia seu
Petræ sanctæ.

Procurandum etiā erit Sacristianis, vt omnia Ecclesiarum nostrarum altaria sint lapidea, & murata si possibilitas est, nec vacua subtus, sed plena solida, & proportionabiliter disposita, lignea verò penitus tollantur, atque deleantur.

Picturæ Altarium, Ecclesiarum, & Conuentuum sint decentes & piæ, & si quæ sint deformia, & decori spirituali contraria deleantur, & omnino cancelentur.

Picturæ atq;
imagines Ecc
clesiæ & Con
uentus.

Supellex Capellarum, & altarium sit conueniens, & sericea, sicuti fieri potest, sitque colorum varietas, quibus S. Romana Ecclesia vti consuevit.

Quodlibet altare suum Crucifixum, aut ad minus vnā

8.

nus vnā crucem ligneam habeat, cui tabella: SACRVM CONVIVIUM: dicta ob oculos sacerdotis celebrantis posita innitatur.

*Fundatores
Capellarū &
altarium vis
deantur.*

Ordinatur etiam efficaciter, vt certiores reddantur fundatores altarium, seu Capellarum in Ecclesiis nostris, vt ea, quæ circa supellectilem, aut alia altarium ornamenta facienda promiserunt, & tenentur, quamprimum exequantur, si verò tales Domini intra spacium temporis certo præscribendū suis promissis non steterint, altaria dissoluenda erunt, ne Ecclesiæ altaribus huiusmodi in vanum stringantur & occupentur. Idem dicendum est de reliquis

*Altarium nus
merus certus,*

altaribus superfluis, aut inconuenienter positis, vt sint totaliter sublata: & Ecclesiæ, præter collegiatis ad paucitatē altarium reducantur; sufficerent namque in Ecclesiis non collegiatis quatuor minora altaria, & quintum maius.

*No extruantur
super sepulchra,*

Cauetur etiam, & diligenter præcipitur, vt altaria super sepulchra non extruantur, quatenus sub pedibus sacerdotis, aut sub fundamentis altarium vacuitas reperiatur: si autem possibile est, vt si quæ huiusmodi altaria in Ecclesiis reperiuntur, aut à celebratione suspendantur donec vacuitas impleatur, aut aliorum altare, vel sepulchrum transferatur omni studio Patri Prouinciali, & aliis superioribus procurandum erit, veluti in reliquis partibus, ferme vbiq; idem factum esse animaduertimus, idque ob
incon

inconuenientiam, & magna pericula euitanda.

Portæ Ecclesiæ post signum Salutationis Angelicæ nullatenus apertæ maneant, nisi poscente necessitate sanctissimi sacratissimi Eucharistiæ & aliorum sacramentorum administrandi.

*Portæ Eccle.
sic certis ho-
ris ocludan-
tur.*

Recordentur Sacristiani vniuersam Sacrarii suppellectilem, præsertim apparamenta, vestimenta, & alia tinearum corrosioni & putredini facile obnoxia, vt ad aërem sæpè sæpius exponantur, ne negligentia, atque incuria Ministrorum Ecclesiæ aliquod damnum subeat.

*Sacriste mon-
nentur de su-
pellectili Sa-
cristiæ.*

Circa res Ecclesiasticas mutuo exhibendas diligenter meminerint Sacristiani, vt præcipua vasa, aut candelabra argentea, & apparamenta maioris precii domi, quoad fieri potest, detineant, nec ea per alias Ecclesias, vlla ratione vagari permittant, hoc namque modo plurima conteruntur, & multoties deperduntur.

*Vasa Eccle-
siæ argentea
vel appara-
menta non
oppignorant-
tur neq; alijs
præstent.*

Præcipitur etiã, vt nulla ratione Custodes, Guardiani, Sacristæ, aut quisquam alius quauis necessitate, aut causa urgente præsumat vasa argentea, aut quauis alia ad rem Sacrarii, aut Ecclesiæ pertinentia oppignorare: quod si aliquando id euenire deberet absque licentia expressa in scriptis obtenta à Prouinciali, aut Cõmissario Generali id faciendum nequaquam erit, sub officii, & vocis actiuæ, & passivæ, per sexennium priuatione, & sub pœna suspensionis

*Pœna oppi-
gnorantium
vasa Ecclesiæ.*

10
Sacristia vas
sa argentea
& apparamē
ta à Superio
re loci visiten
tur.

Chorus cum
subseliis mun
dus teneatur
& Ecclesia.

Sacristiani mun
dities & res
rum in ea con
tentorum or
dinata con
servatio.

sionis à Diuinis ipso facto incurrenda. In Conuen
tibus verò principalioribus, veluti Cracouiæ, Leo
poli, Vilnæ, Gnesnæ, Mederecii, Premislæ, Crosnæ,
&c. supellex maioris precii, veluti sunt vasa argen
tea, aurea, Apparamenta solemnia, &c. singulis du
obus mensibus à superiore loci ordinario, vt visiten
tur, omniumque ratio stricta recipiatur, operapre
tium est.

Chorus, & subselia, quæ multis in locis, præser
tim verò Cracouiæ maximo sumptu sunt compara
ta, quolibet die à puluere purgentur, pauimentum
autem, si non totius Ecclesiæ, adminus chori ante
altare maius bis in hebdomada, vel si sapius necesse
fuerit, veratur. diligentia enim Religiosorum, &
mūdities circa res Ecclesiasticas fideles maxime ædi
ficantur, & ad deuotionem maxime excitantur, ideo
Sacristiani procurabunt, vt Sacrarium semper pur
gatum atque mundum existat, res in eo bene com
positæ loco suo, & ordine asseruatae, & non per sca
mna, & terram hincinde dispersæ maneant. Ideo vt
Sacratio Cracouiensi res ampliori loco commodius
asseruari possint, ordinatur Patri Sacristiano pro tē
pore existenti, vt locus nouiter Sacratio præmemo
rato adiunctus quamprimum perficiatur, atque ex
ornetur, vt eo commodius sacerdotes celebraturi,
& reliquæ res Ecclesiasticum decorem concernen
tes disponi valeant.

In sin.

In singulis Ecclesiis nostris sint cathedræ vulgò dictæ Ambonæ, ex quibus verbum Diuinum populo queat annunciari.

II
Ambonæ
Confessionales
in Ecclesiis.

Confessionalia sint secundum vsum modernum confecta, præsertim in Ecclesiis principalibus Cracouienſi, Leopoliensſi, atque Vîlnensſi, quæ sint cõuenientis capacitatis pro Confessario, & Pœnitente, collocata in locis conspicuis, & non in angulis. habeantque affixas Bullas cœnæ Domini cum Tabella casuum reſeruatorum Episcopo Diocesano. Genuflexoria dictorum Confessionalium sint extructa catenus, vt pœnitens versa ad parietem facie, & non ad Confessarium, peccata sua confiteatur, sitque è diametro aliqua imago sacra atque deuota.

Nullus audeat confessiones fidelium excipere, nisi prius à superiore Religionis, ac postea à loci ordinario approbatus sit, & examinatus fuerit. Quilibet Confessarius habeat suum Confessionale certum & determinatum, nec alter in alterius Confessionale se ingerat, ob quosdā dignos respectus, sub pœna arbitrati superioris subeundum. Non excipiantur Confessiones extra Confessionalia, specialiter autem mulierum, & pœnitentes cuiuscunque conditionis fuerint, in loco ad hoc præparato, non verò ante Confessarij genua: indecens enim est, & absque vlla ædificatione spectantium se collocabunt: Confessario ipso talem rem ne fiat prohibente.

Confessarium
ad audiendas
Confessiones locum.

Confessarii
quomodo se-
gere debe-
ant cum pœ-
nitentibus.

Caueant summopere Confessarii, à vanis & inutilibus confabulationibus, à superfluis ratiociniis, à discursibus cum pœnitentibus. Nec audeant sub prætextu vel occasione confessionis cum pœnitentibus vlla negotia, aut aliqua ad propositum confessionis, non spectantia colloquia pertractare. Sed post excepta peccata, datam pœnitentiam, & aliquâ correctionem, citius à pœnitente se expediant. In dandis correctionibus pœnitentibus, caueant à gestibus manuum, & nutibus immodestis totius corporis. Quod si aliquis ad superiorem hac in re delatus fuerit, officio confitendi priuetur, & publice in Refectorio coram omnibus Fratribus corripatur.

Corporalia
& Purifica-
toria qualia
debent con-
fieri.

Purificatoria sint simplici & non elaborato modo facta, in singulorumque medio crux ex filo albo exprimatur. Corporalia item non sint elaborata, non incisa, nec acupicta, sed filo duntaxat albo circumcirca obducta, quæ competentis magnitudinis esse debebunt, & iuxta exigentiam debitis temporibus mutari.

Apparame-
ta non sinit
lascia vel dis-
criminatione
coloris.

Ad Missæ sacrificium obeundum non sumantur apparamenta lacera, nec manipuli color differat à colore cassulæ, aut stolæ, sed cuncta sint munda, decencia, proportionata & conformia vsui S. Romanæ Ecclesiæ. Ideo interdicitur vsus apparamentorum veterum indecenter effectorum. Albarum deformium, & huiusmodi cæterarum rerum, cum sacerdos

13.
cerdos eatenus paratus & ornatus ad altare accedere debeat, quatenus compositione & ornamento externo generet & augmentet spiritum & deuotionem in interno fidelium astantium.

Campanulae Missarum Lectarum non pulsentur strepitose; sed ternis vicibus solum, iuxta usum Romanum.

Pulsus campanularum.

Cimiteria Ecclesiarum quoad fieri potest, sepe circumduntur, in quorum medio crux lapidea collocetur, eorumque portae eatenus disponendae sunt, ut in eis animalia, cuiuscunque generis sint, detineri nequeant. In omnibus Missis tam solemnibus quam priuatis, atque in omnibus officiis Ecclesiasticis persoluendis, ex Regulae praescripto ordinatur, ut superiores, & praecipue Vicarii, in eam curam diligenter incumbant, ut Missalia, & Breuiariorum recognitorum ritus, & caeremoniae secundum recentiores Rubricas adamussim obseruentur. Utanturque Patres directorio chori & Rituali Romano Sanctissimi D. nostri Pauli V. iussu nuper edito.

Cimiteria sint occlusa.

Officium ordinandum iuxta rubricas nouas Missalis & Breuiarii.

Rituale Romanum habet beatur.

Dabunt etiam operam Custodes & Guardiani, ut in omnibus Ecclesiis officia Diuina nunquam intermittantur, & statutis temporibus persoluantur.

Horae absoluedi diuina officia.

Vbi laudabilis consuetudo Matutinas preces recitandi media nocte viget, omnino seruetur: vbi vero aliter, duabus horis ante auroram semper dicantur.

44
Missarum ob-
ligationes in
Sacristia.

Sacerdotes
Missas dicant
prout Sacriste
iusserint,

Elemosina pe-
cuniaria ma-
gne non per-
dantur.

Altaria vel Ca-
pelle duplici
dote sint præ-
dita.

In singulis Ecclesiarum huius Prouincię Sacra-
riis, Tabella obligationum conficiatur, & publice
appensa exponatur. Aeditui verò quotidianas ob-
ligationes diligenter dispiciant, & diligētius cu-
rent, vt recepta officia persoluātur. Insinuent au-
tem sacerdotibus Sacrum facturis Missas celebra-
das, & sacerdotes in iis, quæ ad hanc rem pertinet,
Sacristianorum dictis acquiescant, & in Dño hu-
militer pareant. Qui autem deuotionis gratia ali-
quam Missam iuxta arbitrium suum expedire volu-
erit, licentiam à superiore ordinario Conuentus
impetrare tenebitur.

Porro, ne piorum voluntates incuria nostra,
quod Deus auertat, deperire cōtingat, ordinamus
vt pecunia Ecclesiis seu Cōuentibus delata, ex cu-
ius receptione aliqua obligatio cōtrahitur, sint æ-
dificiis alii suę leuioribus rebus nullatenus infuma-
tur. Sed officij recepti ratio alicuius frugiferi fun-
di emptione, alio ue tutiori modo consolidanda
erit.

Animaduertendum quoque erit in contrahen-
dis Missarum obligationibus quid in re à Conuen-
tibus præstari possit, quidque à fundatoribus præ-
stetur, tantum onus non habeant Fratres, nisi ca-
pellæ seu altaria duplici dote, pro sacerdote scilicet
& supellectili prædita erigantur.

Quilibet Fratrum sollicitam curam geret, vt è
primis

primis Conuentus ianuis egrediens, ambitum,
vbi reperitur pertrāsiens, atq; versus chorum ten=
dens cōpositus capite cooperto, oculis modestè
ad terram demissis, manibus intra habitus manicas
coniunctis chorum graui & modesto passu ingre=
diatur, vbi detecto capite facta Sanctissimi Sacra=
menti profunda adoratione, dicto versiculo: Pa=
nem de cælo, &c. sub silentio cum sua collecta:
Deus qui nobis sub Sacramento mirabili, &c. Pa=
riter sub silentio, ad locum subselliorum modestè
accedat, ibique genuflexus, signum pro horarum
seu officii principio expectet.

15.
*Fra tres com
positi mori
bus chorum
ingrediatur.*

Hebdomadarius vel illius locum supplens sem=
per in ea parte in qua est tabella primum chorum
designans signum pro officii principio intimare
procuret, ibique Capitulum, Orationes, atque al=
lia id genus officia, & non alio in loco absoluat.

*Hebdomada
rii locus in
choro.*

Teneatur Hebdomadarius toto hebdomadæ
suæ tractu, Diuinis omnibus interesse, quoties ve=
rò neglexerit, toties in Refectorio genuflexus ad
prandii principium, extensis in modum crucis ma=
nibus, quinquies Orationem Dominicam expe=
diat, Vicario rei exitum animaduertente.

*Hebdomada
rii negligens
parat.*

In defectu autem Hebdomadarii in choro, ob
eius vel negligentiam, vel legitimum impedimen=
tum, Vicarius chori alium sacerdotē subrogatum
in Hebdomadarii subsellio collocet, absente verò

*Defectum
Hebdomada
rii alter sup
pleat.*

Vica=

15.

Officium Heb-
domadarii.

Officii Divi-
ni absolendi
modus.

Vicario seu Præsidente, quilibet charitate & zelo honoris Divini ductus, & vt confusio euitari que-
at, sponte vices Hebdomadarii supplere studebit,
atque in subseliis Hebdomadarii, & non alibi se
collocare. Ad Hebdomadarium spectabit, ante
quamlibet horam Canonicam, ante Benedictus,
& ante Magnificat, Antiphonæ principium insi-
nuare, quam si horæ aut Cantica cantantur, in me-
dio chori tono cantus pronuntiabit, si verò le-
guntur in subseliis erectus non innixus, voce cla-
ra Antiphonam tono lectionis incipiet, qua incoe-
pta, Cantores voce graui Psalmum vel legendū vel
cantandum intonabunt. Quæ omnia detecto ca-
pite Hebdomadarius præstare studebit. Procura-
bunt singuli in choro sine visu, sine murmure, dis-
scursu, & vanis aspectibus, cum debita grauitate
cantando, Diuinas laudes persoluendo, gestus le-
ues & cantus dissolutos & fractos penitus vitan-
do permanere. Fractim omnes psallant, simul inci-
pian, simul pausent, simulq; incepta finiant: ani-
maduertentes quàm diligentissimè, vt punctuatim
versus decantentur, atque in medio & sine cuiusli-
bet versus, caudæ illæ longæ & odiosæ omnino re-
cidantur; ita vt secundus chorus nequaquam ver-
sum corripit, si prius versus primi chori finem nō
senserit; & viceuersa, si quis autem psalmum vel al-
iquid in suo tono non cœperit, & sine euidenti
strepitu

strepitu emendari non poterit, eodem modo cœ-
teri prosequantur, nec omnes simul corripiant cho-
rum, sed ille qui fuerit choro præfixus, qui scilicet
principium cantus, vel lectionis ritè adaptare stu-
debit, quemque cœteri imitabuntur.

Quotiescunque vel in Ecclesia, vel in Refecto-
rio dicendum fuerit clara voce: Et ne nos indu-
cas, toties Hebdomadarius, vel eius vices gerens,
in eodem tono, in quo, Et ne nos est, dicturus vel
cantaturus, dicat vel cantet clara voce hæc verba:
Pater noster. idem dicendum de Credo in Deum.

17
*Pater noster,
&c. Credo in
Deum, &c.
clara voce,*

Dum Hymni cantantur, aut Canticum Virgi-
nis, & Zachariæ, & Simeonis, dumq; totum B. V.
Officium persolvitur, Fratres stent erecti sub selliis
seu stallis non inhærentes. Quoties verò dici aut
cantari audierint hæc verba: Verbum caro factum
est. Homo factus est. Et procidentes adorauerunt
eum. Ecce ancilla Domini. De qua natus est Ie-
sus qui vocatur Christus. Gratias agimus tibi. Gra-
tias agamus, O crux aue spes vnica. Aue maris stelo
la. Nos quoq; qui sancto tuo. Similiter dum Dei,
atque Mariæ, Christi, Iesv, Francisci, & eorum
Sanctorum, quorum officium persolvitur in cho-
ro, nomina audiunt, inclinent deuotè capita sua.
Quando dicitur ad benedictionem secundæ lecti-
onis tertii Nocturni: Diuinum auxilium, &c. ge-
nua flectant. Quando canitur aut legitur, Te De-
um lau-

*Fratres è sub
selliis egressi
stent.*

*Genus flexio
& inclinatio
capituli quan-
do.*

*Ad Te Deū,
lenitè dicatur,
Te ergo.*

um laudamus, dum ad versiculum, Te ergo quæsumus, peruentum fuerit, non ordinario cantu, aut lectionis cursu cum aliis versibus, sed quàm lentissimè cum genuflexione & caput ad terram in fine declinatione proferendum erit. Inclinant etiam capita dum erecti à subselliis, dicent ad Præmam: Benedictus es Domine, doce me iustificationes tuas.

Quando sedendum aut standum, vel exeundum ante pulpitum.

Quoniam verò vniformitas vbique, & in omnibus maximè præstat, ideo Fratres vno sedente in choro vbi sedendum erit, omnes sedeant, & vno exeunte omnes exeant.

Personarum respectus habendus.

Circa exeundum verò & sedendum id obseruabunt omnes, vt quotiescunque hymnus aliquis qui non multum in vsu sit, nec memoria retineatur, cantatur, ante pulpitum omnibus exeundum erit; si verò hymni faciliores fuerint, in subselliis illi tamen non innixi se detinere poterunt. Fratres illi, quibus Antiphona intonanda à Cantoribus proponitur, omnes ante pulpitum exeant, ibique Antiphonam voce mediocri intonent. Patres verò Magistri, Patres Prouinciæ, Custodes, & Regentes, qui suis gaudent prærogatiuis, si Antiphonas intonaturi ante pulpitum, vt & cæteri exire voluerint, tali actu continuatæ vniformitatis, nihil decorum grauitate & authoritate minuetur; sin minus à subsellio aliquantulum amoti atque versus pulpitum

pulpitū conuersi, prout iam facere consueuerunt, Antiphonam sibi assignatam intonabunt. Ad Antiphonā post Magnificat, Benedictus, & singulas horas omnes exire in medium tenebunt, licet de Antiphonis horarum, idem dicendum sit, quod de Hymnis.

Kyrie, Gloria in excelsis, & Patrem omnipotentem, nisi vsitatum & facile fuerit, semper ante pulpitum canatur. Te Deum laudamus, semper exceptis festis simplicibus canendum erit, hoc tamen discrimine, vt in Dominicis & Festis duplicibus, quarto tono, vt moris est, decantetur, in semiduplicibus verò octauitoni cantu expediatur.

Tempore diurno nunquā omnes simul sedebunt, præterquam dum Martyrologium cantatur aut legitur, & in lectionibus Missarum cantatarū, offertoriis, Prophetiis, & quibusdam aliis, de quibus dicetur inferius, sed alternatis vicibus, ita vt secundi chori Fratres pedibus insistant, dum primi sedent, & è contra.

Quotiescunque autem Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum cum monstrantia expositum fuerit, nemini Fratrum in quavis parte chori, siue cātentur, siue legantur Diuina sedere licebit, præterquam quando cum organis & Musicis aliquantō longius officium detinetur, tunc omnes simul sedere poterunt. Fatres verò senes, aut debiles, ne

Senes aut de-
biles à choro
non excusan-
tur.

à frequentatione chori, difficultate standi se absti-
neant, hoc indultum habebunt, vt scilicet admi-
nus, ad Gloria Patri se eleuent, & capita dum ne-
cesse fuerit, iuxta prædicta, cum aliis inclinent.

Noctu quan-
do standum
vel sedendū.

Tempore nocturno finito Inuitatorio, & An-
tiphona, primi Psalmi, omnes vnanimiter sedcant,
ad versiculos autem, Gloria Patri, vsque ad Spiri-
tui sancto, inclusiue erecti maneant, atque à lub-
selio amoti. Ad benedictionem autem lectionū,
sufficit capitis notanter facta inclinatio.

Lectione No-
cturnorum
qui legent.

Observandum quoq; erit, vt ad legendas pri-
mi Nocturni lectiones, ille qui eas lecturus est, ex
parte primi chori prodeat. qui plerumque esse so-
let Accolitus pro hebdomada currete assignatus.
Ad secundi vero Nocturni ex parte secundi chori,
prodibit Subdiaconus hebdomadæ labentis. Ad
tertiū deinde Nocturni lectiones. legēdas aut can-
tandas, Diaconus aut aliquis sacerdos prodibit.
Lecturus itaque lectiones tempestiue se à loco suo
expediet, & in mediū egressus, facta prius ad san-
ctissimum Sacramentum genuflexione, & superio-
ri, vel si absens fuerit loco in quo hærere consue-
uit, capitis inclinatione exhibita reuerentia, dicet:
lube Domne benedicere. Aduertat autem, ne sta-
tim post verba hebdomadarii lectionem corripiat,
sed postquam rumores scamnorum amplius non
senserit, eam voce clara, distinct, et non celeriter,
bono

Lector chori
quomodo se-
getur.

bono accentu, prout fieri potest, prosequetur. qua
finita, caput deuote inclinet, quod etiam serua-
bit, quando verba illa, Iube Domne benedicere,
proferet. Finito Nocturno, facta genuflexione &
reuerentia superiori præstita, vt prius ad locum su-
um modeste, & cum grauitate reuertetur.

Tempore nocturno ad psalmos difficiliore
qui Breuariis carebunt ad pulpitu & commune
psalterium prodeant, vna cum Nouitiis.

21
Breuiaria nō
habentes ex
Psalterio les-
gent.

Ideo præcipitur Patri Sacristiano, vt quampri-
mū fieri, faciat laternam ad virgam ferream pul-
pito supernexam appendi solitam, cuius beneficio
Fratres in medio collocati Psalterio libere & com-
mode vti possint. Missæ Conuentuali omnes in-
teresse studeant. Dum verò Sacrum aut Vesperæ
solemniter cum organis & musicis decantatur, Fra-
tres omnes in choro maneant, nec aliquis extra
chorum, præter Cantores exire absque legitimo
impedimento audeat. Quem verò Pater Custos
aut Guardianus extra chorum, dum Sacra decan-
tantur, absque legitimo impedimento deprehen-
derit, impune cum abire non permittat.

Missæ Cons-
uentuali om-
nes Fratres
interfint.

E choro non
excant.

In Missis cantatis tempore Epistolæ, vt iam
prædictum est, omnes sedeant, sonantibus orga-
nis pariter ad Offertorium sedeant. Ad Sanctus
genua flectant, vsq; ad Agnus Dei exclusiue, quod
erecti cantare debebunt, vtrum verò intra subselia

In Missa quā
do sedendum
aut genuflec-
tendum.

an extra canendum sit Agnus Dei, iuxta illud, quod de hymnis & horarum Antiphonis dictum est, procedendum erit. Dum Sacrum lectum tempore officii Divini ad altare maius persolvitur, usque ad elevationem exclusivè chorus ordine suo procedat, ac si nulla Missa ad altare maius esset, ab elevatione autem usque ad communionem inclusivè Fratres minime sedendum erit, licet alias extra talis Sacri tempus sedendum esset.

*Salve Regina
semper dicenda.*

Quotiescunque Fratres persoluta hora Canonica à choro simul omnes recessuri erunt, dicatur toties quoties Salve Regina, cū sua oratione post orationem, Pater noster. finito Pater noster, dicatur Sacrosanctæ & individue Trinitati Pater noster. Ave Maria. Adoramus te Christe. Quod etiam faciendum erit, etiamsi processio, dummodo sit post horas immediate fieri debeat.

*Psalmus, Deus
misereatur
quando dicenda.*

Post Matutinum infallibiliter exceptis festis duplicibus Dominicis diebus, & quando Septem Psalmi, & Officium Mortuorum recitantur, dicatur: Deus misereatur nostri, De profundis, Kyrie eleison, &c. Saluos fac, &c. Oremus pro benefactoribus, Oremus pro fidelibus defunctis. Requiescant in pace. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Per Christum Dominum nostrum. Pater noster Sacrosanctæ & individue Trinitati, &c. Pater noster, Ave Maria. Post matutinum nunquam mitti

mittitur oratio mentalis. Aestiuo tempore dimidia
horæ, hyberno autem vnius quadrantis spatio pon-
deranda, vel pro vt melius superiori videbitur ex-
pedire. Sub finem meditationis, vnum Pater no-
ster, & Ave. Pro P. Reuerendissimo Generali, &
pro aliis Religionis necessitatib⁹ à Fratrib⁹ per Cu-
stodem, Guardianum, Præsidentem aut Vicarium
expostulabitur. Totum id etiam de fine Comple-
torii intelligendum erit. Vt autem idem omnes vi-
nanimiter meditentur, P. Custos, Guardianus, aut
eius locum tenens, vel Hebdomadarius, alicuius
libelli lectione, si memoriter non poterit, Medi-
tandi materiam subministrabit. Vltimo dicitur:
Non nobis Domine non nobis. finito officio, om-
nes in silētio è choro discedent, prius Nouitii, post
hos Professi qui non sunt in sacris: deinde Superi-
or Conuentus aut Prouincia, vltimo loco omnes
alii. Nullus autem ante peractum officium absq;
licentia Superioris, aut Præsidentis, aut Vicarii è
choro egrediatur, qui autem obediētiā licentio-
so egressu spreuerit, arbitrato Superioris puniatur.

Nemo dum Sacra peraguntur, per Monasteri-
um, Ecclesiam vel ambitum discurrat, neque cum
secularibus, nisi rationabili de causa colloquia ha-
beat: si autem huiusmodi aliquis deprehensus fu-
erit, publice in Refectorio pœnas luat.

Singuli sacerdotes Missas celebrent, iuxta ta-
bellam

23.

Oratio men-
talis omnino
fiat,

Orandum
pro quibus.

Ordo exen-
di è choro.

Tempore Of-
ficij intus aut
foris non di-
scurrant.

Sacerdotes

24
hebdomadali
ordine Missas
celebrant.

bellam hebdomadalem, vel secundum ordinem
verbo vel scriptis datum, si quis infirmitate vel
alio iusto impedimento defecerit, subueniat qui
post eum est in ordine: & sic subsequenter. Qui
verò ægritudinem, vel aliud impedimentum fin-
xerit, & ob hoc scandalum fuerit in Ecclesia, potu
ordinario & pulmento vnius diei careat: defectus
autem huiusmodi, Sacrista aut socius eius, superio-
ri denunciare, sub pœna vnius disciplinæ tenetur

Ad Capitulum
culparum om-
nes adsint.

Transgresso-
res puniatur

Sacerdotes
frequentent
confiteri.

Ad Capitulum culparum omnes indifferenter
cuiuscunque gradus & conditionis sint, singulis
diebus Sabbathi ad locum ad hoc destinatum con-
ueniant, ibique negligentias totius septimanæ ad
pedes superioris humiliter deponant, pœnitenti-
am salutarem in Domino suscepturi. Transgresso-
res autem huius ordinationis, & qui absque legiti-
ma & urgente causa à superiore iudicanda, huius
tam salutari exercitio, interuenire neglexerint,
grauissimis pœnis subiaceant, Idem quoque dicen-
dum est de exercitio disciplinæ, singulis feriis sex-
tis, à quo nemo excipi debet, præterquam legiti-
me impeditus, idque superiore conscio.

Teneantur omnes sacerdotes quolibet die Do-
minico saltem, ac etiam in festis solemnibus, vel
sepius, si necesse fuerit, proprias expurgare con-
scientias Sacramento confessionis. Missas non im-
pediti quàm deuotissime celebrent. Diaconi verò
& Sub-

& Subdiaconi, de quindena in quindenam tene-
antur Sacramento Eucharistiæ, præmissa diligen-
ti confessione, se reficere. Ad Matutinum tene-
antur cōuenire omnes, exceptis senibus, infirmis,
impeditis impedimento à superiore iudicando, &
priuilegiatis, qui incessanter nocturno tempore ad
chorum confluent, benedicti sint à Domino: qui
secus, saltem alternatis diebus matutino interesse
tenebuntur: aliàs publicè in Refectorio punien-
di erunt.

Prima extra dies festos, maximè in Conuenti-
bus principalioribus, utpotè in Conuentu Craco-
couien Leopolièn Vilneñ & Gnesneñ, separatim
dicatur. Tertia, Sexta, Nona, iuxta Rubricas Mis-
sæ Romani noui expediatur, nisi aliter solem-
nitatum ratio, & consuetudo abusum non redo-
lens, iudicio superioris moderanda expostulet.

Vespertinæ preces ante horam 19. horologii in-
tegrè inchoentur. Completorium ut separatim
persolui debeat hora 22. hic pro ordine essentiali
non ponitur. Ordinariis tamen Cōuentuum præ-
sertim principalium superioribus eorumque iudi-
cis relinquitur. Ut sensim & sensim, si possibile
sit, hanc laudabilem consuetudinem, & per totam
Religionem nostram aliasq; seruari solitam intro-
ducere procurer, non enim sine maximo fructu fi-
eret.

D

Confes.

25

Non Sacra-
dotes confite-
antur & com-
municent bis
in Mense.

A Matutino
aliqui excu-
santur.

Prima & alie
horæ, quò
tempore dis-
cende.

Vesperarum
& Comple-
torii hora.

*Confessarii
à Prouinciali
deputentur.*

*Tabula Con-
fessionum
habeatur in
sacratio.*

*Novitiorum
Confessarius.*

Confessarii pro Fratribus debent à superiore ordinario Prouinciæ deputari, quæ deputatio debet esse manifesta, vt nullum lateat, cuinam sacerdoti quisque peccata sua cōfiteatur. Ideo iuxta communem totius Religionis consuetudinem, præsertim in Conuentibus grandioribus, vt in Sacristia sit tabula, in qua nomina Patrum Confessionum ad excipiendas Fratrum Confessiones exarentur, subscripta à Ministro Prouinciali, & sigillata sigillo Prouinciæ, iuxta formam consuetam quæ est talis: Confessarii deputati ad audiendas Confessiones Fratrum in Conuentu nostro S. Francisci Cracouiæ, iuxta præscriptum Clementis VIII. Confessarii pro Fratribus, P. Fr. N. Et P. Guardianus pro iis omnibus tam sacerdotibus quàm non sacerdotibus, qui se illi ultro in foro pœnitentiali subiicere voluerint. Nouitiis autem præter ordinarium, qui erit eorum Magister, offeratur ab eodem Magistro superiore præcipiente alter Confessarius extraordinarius.

Nemo ab iis, & contra hanc formam præsumet Fratrum confessiones audire, ne irritam & inane huiusmodi confessionem reddat, ne ué à reseruatibus quis absolueret sine speciali licetia eorum, quibus sunt casus reseruati, quò pœnis à iure impositis minimè subiaceat.

Habebit tamen facultatem P. Custos & Guardianus

dianus, deficiente aliquo istorum, subrogare vnum vel alterum, ad numerum præscriptum, eiusq; vel eorum nomina in tabella adnotentur. Confessarij autẽ prædicti, tales eligi semper debent, vt p̃sones probitatem & exemplaritatem cognitionem casuum reseruatorum habeant, idem etiam dicendum est de aliis Confessariis Nouitiorum & secularium. Ideo Capituli Generalis decretis inhærendo P. Prouinciali electo committitur, vt in prima visitatione habenda, sacerdotes quoslibet & Confessarios, de iis quæ ad tam eximia & præstãtia munera rectè obeunda necessaria sunt, diligenter interroget, ineptosque & imperitos suspendat. Quæ occasione simul scrutetur & conquirat de malè & absq; licentia promotis ad ordines, & cum huiusmodi delinquentibus acrius agendum esse sciat, vt patrati sceleris aliqua ex parte iustas pœnas luant.

Inuigilandum etiam eidem P. Prouinciali erit, vt omnes iuuenes, tam laici quàm clerici, quid sit Confessio, & quomodo sit faciendã, vt eos debita Confessionis circumstantiã non lateant: si autem aliquos inuenerit rudes, segnes, & Magistris suis inobedientes, & in hisce particularibus maxime necessariis, impune eos abire non patiatur.

Quoniam verò ordinatum sit, vt oratio mentalis dimidiã horæ post Completorium non omitatur, & examen conscientiæ, summè sit Fratribus

*Confessario-
rum qualitas.*

*Examinet Pa-
ter Prouincia-
lis Confessa-
rios & ad Or-
dines promo-
tos.*

*Confessio quid
& quomodo
sit, faciendã
Fratres exa-
minentur.*

*Examen con-
scientiæ
serò persolu-
dum.*

*Modus exa-
minis consci-
entia facien-
di.*

*Post examen
conscientia
quinque ora-
tiones Domi-
nica, & cur?*

necessariū, ideo ordinatur, vt oratio mentalis post Completorium facienda, vno duntaxat quadrante perduret, reliquum autem temporis in examine conscientia expendatur. Cuius forma talis erit. Cōpleto Sacrosanctæ, &c. Pater noster. Ave Maria, &c. Superior aut Hebdomadarius voce intelligibili dicat: Fratres, præparate corda vestra Domino, &c. sicuti dici solet in principio disciplinae feria 6. quo finito, dicat idē voce intelligibili. Examinemus conscientias nostras, quod examē non debet excedere vnum quadrantem, atque vltimo quando videbitur tempus vnus quadrantis in circa effluxisse, dādum est signum, manus percussione in subseho, aut in altera manu dicendas esse 5. Orationes Dominicas, totidemq; Salutationes Angelicas, ad consequendum indulgentias, quæ sunt in in vrbe, & extra urbem, idq; in concessione, & secundū intentionem summi Pontificis. His expeditis, intonabit tono lectionis ter: Agnus Dei qui tollis peccata mundi, &c. Tandem subiunget orationem: Ineffabilem nobis Domine misericordiam, &c. tunc omnes abibunt cum silentio, iuxta ordinem supra nominatum.

De Conuentu & Refectorio.

Circa Conuentum etiam ordinatur, vt Patres Custodes, & Guardiani sollicitissimam curam gerant,

gerant, ne Cōuentus eorum regimini subiecti, vel iniuria & malitia, vel alio quouis modo damnum notabile subeant. Ideo præcipitur vnicuique superiori, vt Ianitor, Procurator, Depositarii, Coquus, & alii officiales, strictissime & exactissime officio suo fungantur, quem verò ineptum, aut temere agentem inuenerit, absque vlla mora eum ab officio expediat.

Ianitor, vt debita clausura obseruari queat, custodiat diligenter ostia Conuentus clausa, temporibus illis, quæ erunt à superiore instituta, seculares in Conuentu nullatenus detineantur, vt verò aliis qua ministeria absolui queant Conuentui, & Patribus grauioribus datur licentia, vt tres aut quatuor in Cōuentibus Custodialibus vestiri possint, tertiarii sine caputio, qui libere sine sociis extra Conuentum obsequia Cōuentus, & aliorum Fratrum expedire possint. In minus principalibus Cōuentibus sufficit vnus huiusmodi tertiarius, atque hac ratione, secretius, mitius, conuenientius atque fidelius omnes res in Conuentu cedere poterunt. Huiusmodi autem tertiarii, non obstante quod ad omnia seruitia sint apti, bonæ famæ & indolis esse debebunt. Necessitates autem ex communitate huiusmodi tertiariis erunt suppeditandæ, cum sint serui cōmunitatis. Tempore Refectionis omnes portæ Conuentus sint occlusæ, quarum clauēs su-

29

Conuentus da
mina non sup
beant.

clausura fiat.

Seculares ad
monentur om
nino à Conuen
tibus.

Tertiarij
quot sint.

Tertiariis ne
cessitates vn
de suppeditan
de.

*Occlusa porta
ta tempore
comestionū.*

periori deferēdæ erunt, & illa hora portæ non nisi legitima ex causa aperiendæ, idque superiore non inficio. Porta maior vniuscuiusq; Conuentus, qua currus introducuntur, non nisi poscente necessitate currus aut equi introducendi, alicuiusue rei intromittendæ aperiatur.

*Circa 23, ho-
ram omnes
Fratres repe-
riantur in cō-
uentu.*

Post signū Salutationis Angelicæ, omnes Fratres in Conuentu sint congregari, nec cuiquam ē Conuentu exire licebit, aut aliqua negotia expedire, exceptis vrgentibus necessitatibus infirmorum, aut publicum Conuentus bonum cōcernentibus. Quod si aliquis aliter præsumpserit, pœna carceris duorum dierum puniatur.

*Extra excon-
di licentiam
petant.*

Extra septa Conuentus nullus egredi præsumat, nisi superioris habita licentia, quæ bis in hebdomada & non amplius, præsertim verò iunioribus & studentibus concedatur, cognita prius & probata causa, adhibitoq; socio ad superioris placitum: quod si aliquis in hac circa egressionem ordinatione deliquerit, & sine licētia exisse comperitus fuerit, ad carcerem tribus diebus pane tantum & aqua sustentandus damnetur.

*Mulierum cō-
sortia & tabernis fugiāt.*

Ad amouendam & penitus tollēdam omnem malam suspicionem, strictissimè præcipitur & mān- datur, vt Fratres non modo prauum consortium mulierum vitent, sed etiam omnino nullo sub prætextu, audeant tabernas vel alia loca, in quibus vi-
na tam

na tam cremata quam naturalia, aut alterius generis potus venduntur adire, vel frequentare. Si vero aliquis per se, vel per malum exemplum & consortium in talia inciderit, vel ebrius domum redierit, quod maxime de inebriatoribus habituatis intelligendum est, prima vice coram Fratribus publice puniatur acriter, secunda vero ipso loco residentiae priuatur, & ad Prouincialem dimittatur, carcere prius quatuor dierum affectus.

Transgreditur etiam pena.

Vbi reperiuntur ambitus, ordinatur ut Fratres in huiusmodi porticibus seu ambitibus cum mulieribus cuiuscunque conditionis collocuturi, quam citissime se expediant, nec ullos risus aut rationes immodestas aliquatenus exerceant, sed oculis ad terram demissis, & manibus coopertis, & intra manicas iunctis, necessarios tantum & non vanos aut curiosos, eosque quam breuissimos sermones habeant. Quod si aliquis in his deliquerit, publica in Refectorio obiurgatione praemissa, bis aut ter, panis & aquae sumptione in terra sedendo castigetur.

Non alloquantur mulieres in ambitu.

Si alloquuntur modeste segerant.

Et quoniam ea mens & voluntas efficacissima Reu. Patris Generalis est, ut vniuersa Religio, & Fratres illius curae subiecti, ad perfectam & debitam viuendi normam redigantur, cumque sic faciliter in hac praegranda Prouincia de vita communi exacta in singulis Conuentibus determinare non possimus

Mens pmi. qualis.

simus ordinatur, & strictissime præcipitur, vt singuli superiores eorum Conuentuum, qui pro vita communi, tanquam aptiores destinati sunt, infra scriptas ordinationes obseruare enitantur. Conuentus autem pro vita communi exacta instituenti, sunt hi:

Conuentus
pro vita com-
muni exacta.

In Custodia Cracouiensi. Conuentus Neocor-
cincensis, Radomscensis, Bitomiensis, Lublinensis,
Zauichostensis.

In Custodia Leopoliensi, Mederecensis, Præ-
missiensis, Crosnensis, Cremenecensis.

In Custodia Vilnensi, Conuentus Siennensis,
Olszanensis, Caunensis, Oszmianensis.

In Custodia Gnesnensi. Conuentus Gnesnen-
sis, Obornicensis, Szrzeniensis, Calisiensis, Chelm-
ensis, Pisdrensis.

Mundities &
Politica reli-
gioſa ubique
niteat.

Superfluitas
res amouean-
tur.

Vnde præcipitur, vt in Conuentibus vitæ com-
munis sint dormitoria purgata, cameræ conserua-
tæ cum munditie & politica Religioſa, intus & for-
ris, quod etiam intelligi debet & de aliorum Cō-
uentuum Dormitoriis & cellis. Si autem expedi-
ens videretur, possunt apponi numeri super fores
vniuscuiusq; cameræ, cum pia alicuius sancti ima-
gine, & cum aliqua sententia ex Sacra Scriptura,
velex Patribus sanctis. Auferantur à cameris, cel-
lis, cubiculis, omnia vana ornamenta & superflui-
tates. Incedant Fratres decenti vestium & corpo-
ris com-

ris compositione grauitatem & modestiam religi-
osam præferentes, sudariola ad chordas minimè
gestent. Biretis in Ecclesia aut extra claustra ne-
quaquam vtantur, quorum vsus Fratribus non Sa-
cerdotibus, nec Baccalaureis omnino interdici-
tur. Sint autem Bireta non protensa in altitudi-
nem, vel latitudinem, sed compressa, rotunda, &
capitum quantitati decenter accommodata.

Vana iconum & statuarum ornamenta, super-
fluxque conopæorum deliciae statui Religioso res
minimè conuenientes à cellis omnino auferantur,
earumque supellex pauper sit, & humilis necessi-
tatibus præsentibus tantummodò accommodata.

Habeant etiam singuli Fratres in cubiculis li-
bros nonnullos spirituales, & alios iuxta cuiusque
scientiam & aptitudinem, paucos tamen admodum,
& non nisi vsibus præsentibus seruientes. Si qui
verò alii fuerint necessarii, à communi Bibliotheca
cum superioris licentia petendi erunt.

Non solum Conuentibus pro vita cõmuni
exacta, designatis, sed in singulis Conuentibus at-
tendendus numerus Fratrum alendorum, vt scili-
cet non plures habitent Fratres, quàm Conuen-
tus sustentare possit.

Quilibet Conuentus habeat suum locum de-
putatum pro Vestiario Fratrum, qui sit magnitu-
dinis competentis, iuxta numerum familiæ habi-
tantis

*Penes & circa
habitu vane
na non poriet.*

*Icones vane et
alia inconue-
nientia aufer-
rantur.*

*Libri in cellis
pauci & spiritua-
les ac non
superflui.*

*Numerus Fra-
trum alendorum
certus
habeatur.*

*Vestiariū sit
sufficiens.*

tantis in vita cōmuni cum armariis & perticis circumcirca pro appēdendis & reponendis vestibus. Superflui vestitus Fratrum tam in tella quā in panno laneo ad vestiariū conferātur & confundantur, nec amplius in talibus Conuentibus aliquis suam costam, aut suum sacculum esse dicat.

Prouisio tempestiua necessariorum.

P. Guardianus sollicitè insudet, tēpestiuè procurare pannos ad vsum Fratrum, tam laneos quā lineos, & faciat per officiales suppeditari prompte omnibus omnia necessaria, sine tergiversatione procedendo cum suis Fratribus, tanquam Pater cum filiis consolando omnes & promittendo, nullum futurum esse, cui in infirmitatibus, & in aliis casibus sufficienter non satisfiat.

Præfati Vestiarii conditio.

Præfectus Vestiarii sit vir prudens, & charitativus, qui res omnes ad Vestiariū spectantes per Inuentarium recipiat, tam eas quæ iam sunt in deposito seu vestiario, quā etiam quæ creuerint in amplius temporis successu, ita vt vnum registrum sit penes Præfectū, aliud verò sibi simile in Deposito Ararii communis Conuentus, res verò in vestiario crescentes aut decedentes vtrobique conscribantur, ad hoc, vt dum rationes reddendæ erunt, tanquam in speculo rerum successus appareat. Præfectus iste sit diligens in rebus conseruandis, distribuendis & colligendis. Fratres verò recipientes aliquid ex deposito seu vestiario, recordentur

Fratres sint discreti circa Vestiariū.

dentur se vouisse paupertatem, dum aliquod vestimentum parum elegans, aut repetitum porrigetur. habendus tamen semper est respectus super qualitates personarum.

35

Die Sabbathi omnibus distribuentur indusia, strophiola, manutergia, & alia necessaria. Die Dominico deinde hora competenti & determinata, omnes vestes ad lauandum præparatas, Præfecto vestiarii consignabunt. Si quis autem compertus fuerit, qui vestimentis male vsus fuerit, lacerauerit, aut aliquo modo pessundauerit in illis vtendis, à superiore nulla interposita mora corripiatur. Ad vitandam omnem confusionem, præsertim vbi numerosa familia fuerit, fieri debet triplex distinctio indumentorum, id est pro Fratribus maioribus, mediocribus, & paruis: tali enim pacto haud difficile erit providere omnibus iuxta vniuscuiusque statum & staturam.

*Sabbathi loti
panni distribuantur.*

Contra indiscretos & male viuentes, pena.

Indumenta sing triplicia.

Necessitates duntaxat non superfluitates Fratrum erunt subministrandæ, ut potè tunica seu habitus competens, pallium & tunica interior, ita ut primo anno non necessario ab aliquo horum trium Guardianus Fratri ministrare incipiat, sed ab illa re quæ Fratri videtur esse magis necessaria. Animaduertet autem Guardianus, & quilibet superior, ut Præfectus, dum noua tribuit vestimenta, recipiat vetera, & ad vsum aliorum, nempe iuniorum, Cō-

Que necessaria suppedianda Fratribus.

Vetera indumenta redantur.

uerforum & Tertianorum conuertat.

Colorum va-
rietates in ve-
stibus prohibe-
bentur.

Prohibetur etiam Guardianis & vniuersis Superioribus Conuentuum supranominatorum, vt circa vestimenta, nullam colorum varietatem Fratribus permittant, sed quātum fieri potest, tam exteriores quā interioribus habitus sint vniiformes & coloris nostri.

Ideo interdiciuntur tibialia dicta giane cuiuscunq; illa generis sint, prater ea quæ tempore hyberno inseruiunt, dicta giane welniane.

Tibialia, calceorum & galelerum qualitas.

Idem dicendum est de calceis oculatis, lucen-
tibus, strepitantibus, & eis quæ dicuntur ná mu-
läch, vel z pietkami.

Ornatus va-
rietatem secus
li praeferens
interdicitur.

Idem de galleris, qui non debent stringi cordis sericeis, sed confectis ex panno, aut ex aliqua viliori materia. De manicis habituum interiorum, quæ aut stringi circa manus non debent, aut si stringuntur, non nodis sericeis dictis Guziki, sed fibulis simplicibus exornentur.

Indusiorum collaria, circa collum eminentia & eorundem manicæ extra vestis manicas prominentia penitus auferantur, & omnia quæ non solum vitæ communi, sed etiam decori Religioso repugnare videntur, tollantur: nec quauis ratione tales superfluitates, quomodocunque fratri obuenire poterint, etiam citra Conuentus expensam à Guardiano concedantur, sed omnes sint induti vestis

vestibus, vt aiunt, posituiis, iuxta conditionē no-
stram Religiosam. Ideo quilibet dictorum Con-
uentuum Guardianus, tempestiuē materias tam li-
neas quā laneas procurabit, vt omnibus ex com-
muni vestiario, vniformes habitus & indumenta
suppeditari valeant.

Prima feria secūda cuiuslibet mensis, distribu-
antur Familiæ Conuentus, Attramentum, papyrus,
pennæ, acus, filum, & alia quæ occurrere possunt,
iuxta vniuscuiusque gradum & professionem, re-
spiciendo semper necessitatem vniuscuiusque, vt
scilicet non denegetur quidquam, cui plus necesse
est, sicuti retineatur cui aliquid superfluum esse vi-
deretur.

Infirmatoriū sit infallibiliter in vno quoq; di-
ctorum Conuentuum, cui præfici debet Sacerdos
diligens & charitativus, & habeat talentum assi-
stendi & gubernandi infirmos, cui adiungatur ali-
quis conuersus aut clericus pro coadiutore, & P.
Guardianus studebit, vt hi infirmarij sint prompti
& solliciti in curādis Fratribus infirmis, nec quid-
quam deesse patiantur de iis, quæ à Dominis Me-
dicis ordinata fuerint, in cibis, medicaminibus, &
aliis necessariis. Vt autem eo cum maiori diligen-
tia circa infirmos curandos procedatur, ordinatur
Patri Guardiano ad meritum salutaris obedientiæ,
vt semel in die infallibiliter, si pluries non poterit,

E 3

visitet

37

Vniformitas
vestium.

Distributio
rerum minu-
tarum quoli-
bet mense.

Superflua tol-
lantur. necessa-
ria non dene-
gentur.

Infirmatoriū
cum infirmis
atq; rebus
nostris.

Guardianus
visitet infir-
mos.

visitet personaliter infirmos & infirmum, eosque verbis paternis iucundisq; mulceat, & consoletur, aduertendo vtrum rectè secum agatur, & an officiales debitè seruiant. Si autem id facere Guardianus neglexerit, priuationi officii sui subiaceat.

*Visitatores
infirmorum.*

*Vnde cōmo-
ditates pro in-
firmis procu-
randa.*

*Hospitia pro
aduenis habe-
antur.
Recollectos
res hospitum.*

Ordinatur etiam, vt in singulis diebus Sabbathi, quando tabulæ officialium hebdomadaliū leguntur, legantur etiam publice duo per ordinem familiæ deputati pro infirmis, qui vltra præfectum infirmariæ, singulis diebus bis infirmos visitent, & si quid negligentia per officiales infirmariæ deputatos commissum esse circa infirmos comperint, superiori legitimo ex conscientia & charitate denunciare tenebuntur. Quid autem determinandū sit de commoditatibus infirmariæ, & qua ratione de redditibus eiusdem decidendum ad hoc, vt certis suis cōmoditatibus infirmitorium non careat, neq; tunc primum quærendum sit, vnde infirmis prouideatur, quando fr. in infirmitatem ceciderit. Venerabile Diffinitorium P. Prouinciali cōmisit, vt de talibus, iuxta suam conscientiam & iudicium quàm optime prouideat, & ad executionem reduci cuncta præcipiat. In singulis etiam dictis Couentibus sit locus deputatus pro hospitibus, & duo Patres qui recolligant hospites, eisq; si necesse fuerit, pedes lauent, & charitatiue omnes cōplectantur, sintq; notati & publicati in tabula Sabbathi, vt dictum est de infirmis.

De Fratribus discedentibus de vno Conuentu
in alium, si vterque sit de vita communi obseruā-
da, est Epistola Pastoralis Reuerendis P. Genera-
lis de dispositione ad vitam Regularem introdu-
cendam confecta. Vt scilicet superior ordinarius
Conuentus, ex quo in vigore obedientiæ sanctæ
Fr. discedit iuxta discretionem & itineris propor-
tionem certam pecuniæ quantitatem, pro absol-
uendo huiusmodi itinere, Fratri discedenti contri-
buat, habita semper ratione breuitatis & longitu-
dinis itineris dispositionis, & indispositionis talis
Fratri, quantum attinet ad valetudinem, non ob-
stante aliquo, aut nullo lucro per huiusmodi Fra-
trem confecto, pro parte illius Conuentus, vnde
habere debet Viaticum.

*Itinerarium
pro Fratribus
vitæ cōmunis
exacte*

Ordinatur etiam P. Prouinciali, vt Fratres in
Conuentibus vitæ communis constituti, non nisi
legitima de causa amoueantur, atque ad aliū Cō-
uentum, qui pariter de vita cōmuni sit, mittantur,
nō enim decens est, vt retrocedamus, sed vt proce-
damus in perfectione & obseruantia regulari.

*Fratres nonni
si ad Conuen-
tus vitæ com-
munis exacte
mittantur.*

Conceditur Fratribus de vita communi disce-
dentibus de vno loco ad alium cum obedientia
Prouincialis, vt beneuolentia Benefactorum, aut
parentum suorum, circa viaticum vti possint, vt
eo minùs Conuentus tali pacto expensæ subeat.
Idem dicendum est de libris & aliis rebus, ita vt

*Concessio pro
Fatribus de
vitæ communi
quod sibi ac-
quirant neces-
saria.*

Regen-

*Res post mor-
tem Connē-
tui natiuo ob-
ueniunt.*

*Insignis solu-
tio ad duos
Conuentus spes
stabit.*

*Superiores
Conuentuum
vitam cōmun-
em introdu-
cere solagāt.*

Regentes, studentes, prædicantes, pro exercendis suis functionibus, libros aliquos per benefactores suos comparare possint, iisque cum nostra & superiorum benedictione uti. Post mortem verò eorū, Conuentui natiuo applicandos.

Quotiescunque autem aliquem Fratrem Prædicatorem, Regentem, aut studentem de vitæ cōmunis obseruantia iter facere, & de vno Conuentu ad alium se vt transferat pro aliqua functione obeunda, P. Prouincialis qui voluerit, & talium Fratrum res, seu libri ponderis boni sint, bonaque indigeant portatores solutione. Ordinatur & Cōuentus vnde discedit huiusmodi Pater & Cōuentus, ad quem proficiscitur transmissionis talis solutionem æqualiter inter se diuidant, vt portatori soluant. De forma Depositi seu Aerarii, de Refectorio, & cæteris quæ rectum ordinem Conuentuum vitæ communis concernere possunt, idem intelligendum est, quod & in cæteris nostræ Prouinciæ Conuentibus determinatur.

Præcipitur omnibus reliquorum Conuentuum superioribus, vt ad vitam communem exactam introducendam, paulatim sese disponant, vt Prouincia nostra temporis successu in perfecta vniformitate & Regulari obseruantia viuere possit, quod circa omnibus Fiatribus suæ curæ subiectis, Guadiani omnes & Custodes talem viuendi rationem ad salu-

ad salutem animarum nostrarum esse necessariam
prædicent, eam commendent, suadeant, utilita-
tem, obligationem, & media ad eam amplexan-
dam commonstrent.

Fratribus verò vniuersis in Conuentibus, in
quibus vita cōmunis nondum exactè viget com-
morantibus ad meritum salutaris obedientiæ, &
sub pœnis proprietariis infligi solitis, præcipitur vt
pecuniam penes se sub quouis prætextu retinere
non audeant, sed vniuersam quæ sibi obuenerit,
officialibus Conuentus consignent, eam deinde
iuxta exigentiam ordinatè extracturi. Qui verò o-
mnes suas elemosinas, & alia bona quouis modo
sibi obuientia Conuentui incorporare, atq; pe-
nitus confundere voluerint, & in Conuentibus
nondum exactis exactè viuere, benedicti sint à Do-
mino. Et P. Custos & Guardianus quilibet tali-
bus Fratribus omnia necessaria suppeditare, reli-
quis ad eandem viuendi normam paulatim sese
disponentibus tenebitur.

Vt autem omnis confusio euitetur circa patri-
monia, & redditus Fratrum tam exactè quàm non
exactè in vita communi viuentium, ordinatur, vt
si aliquis Fratrum reperiatur, quæ redditus annua-
les ex patrimonio perpetuo contingant, Conuen-
tus in quo moratur talibus redditibus gaudeat,
qui si de vita cōmuni sit cum aliis redditibus hunc

F

etiam

47.

*Pecunie ne
penes se habe-
antur interdi-
citur.*

*Communem
vitam exactā
in quolibet
Conuentu ex-
ercendum
posse.*

*Patrimonia
les redditus
cui obuientia-
di.*

42
Natiui Con-
uentus reli-
ctis Fratrum
gaudeant:

Conuentus
natiuus quis
esse dicitur.

Nota.

Mercatura
Contractus v.
sura prohiben-
tur.

etiam confundet, sin minus in Aerario pro necessi-
tatibus Fratris deponet. Post mortem autem hu-
iusmodi Fratris, perpetuitas talis redditus annua-
lis, Conuentum natium contingere debet.

Conuentum autem natium intelligimus pro
nunc eum esse, qui in ea ciuitate vel loco reperit-
tur, in qua Frater, talis Conuentus filius natus sit,
si verò Cōuentus in tali loco non reperiatur, tunc
propinquior Conuentus, tanquā natiuus esse de-
bet, & bonis post mortem Fratris remanentibus
gaudere citra omnem dubitationem. Non prae-
iudicando iis, qui aliquorum Cōuentuum nomi-
ne professionem ante hac emiserunt, & filii talium
vocati sunt.

Nullus Fratrum cuiuscunque gradus, status,
aut conditionis fuerit, mercaturam exerceat, nec
per se, nec per interpositam personam, sub poena,
praeter alias poenas arbitrato superioris sibi infligē-
das, amissionis omnium bonorum, quorum dimi-
dia pars Conuentui applicetur, altera verò expen-
sis extraordinariis Prouinciæ. Idem intelligendum
est de contractibus, de vsuris, & de aliis quibusuis
pecuniariis conuentionibus, quæ nullo pacto cui-
quam à superiore permitti debent. Idem quoque
intelligendum est de iis, qui Conuentuum bona
cuiusuis generis illa fuerint, aliquo pacto defraus-
dauerint, vel sibi ipsis vsurpauerint.

In fine

In singulis Cōuentibus fiat Registrum omni-
um bonorū Conuentus tam mobilium quàm im-
mobiliū, & si aliquid est ablatum aut deperditū,
quamprimum recuperetur. Et quoniam plurimū
interest, nihil ex suo particulari iudicio efficere,
sed inniti consilio plurium, ideo quilibet P. Cu-
stos seu Guardianus procurabit diligēter, ne quid
quam in iis quæ ad bonum commune Conuentus
spectant, absque consilio Patrum determinetur.

Patres consilii intelligimus pro nunc esse om-
nes Patres Prouinciæ Patres Cōuentus, Magistros
in Theologia, Sacerdotes inde genitos & natiuos. Patres Con-
Prædicatores ordinarios, & Sacristas in capite. Ita filij qui.
vt in Conuentibus principalioribus, ex supra no-
minatis Patribus, duodecim rebus Conuentus cō-
sulare possint: in reliquis autem ad minus quatuor Patres consilii sint. Si autem in Conuentibus
principalibus Prouinciæ, vtpotè Cracouiē Leo-
poliensi, Vilnensi, &c. numerus duodenarius ex
iam dictis patribus constare nequiverit, ceteri Pa-
tres qui in ordine tabulæ familię iuxta cuiusq; gra-
dum sequuntur, vsque dum duodenarius numerus
compleatur ad consultandum assumantur. Cum
autem rei familiaris honestè habenda sit ratio dili-
genter cauendum erit, ne ob Æconomorum iniu-
riam aliquid detrimenti Conuentus patiantur, ob
idq; cunctis Guardianis præcipitur, vt vnusquisq;
in Con-

43
Registra sint
mobilia &
immobilia.

Superior locū
consilij satis
Patrum innio-
tatur.

Numerus eo
ordinem.

44
Cathalogus
fiat bonorum
Conuentus.

in Conuentu suo redditus, & bona stabilia ad Cō-
uentum spectantia, iuxta Cathalogum exactori &
Procuratori diligenter commendat, & executio-
nem animaduertant.

Oeconomi
tres diuersi
vbi.

Officia illo-
rum.

In Conuentibus principalioribus, in quibus
sunt prædia, villæ, &c. tres præcipui officiales ad
rem Æconomicam promouendam & conseruan-
dam, necessarii sunt, nempe Procurator, Exactor
& Emptor, quæ tria officia, ita exerceri debent, ut
vnusquisque proprio fungatur munere, nec vnus
alterius negotiis se immisceat. Solius emptoris
seu expensoris sit, pecunias quomodolibet expen-
dere seu erogare. Procuratoris partes erunt, præ-
diorum, villarum, ædificiorumque curam gerere,
necessaria tempestiuè conquirere, ne publicæ res
aliquid damni accipiant, vicissimque utilitati, &
omnium commodo prospicere. Qui Procurator
si Conuentus familiæ septenarium numerum non
expleuerit, aut non exceßerit, solus poterit Empto-
ris & Exactoris officiis fungi.

minoribus
Conuentibus
quis Econo-
mus.

Quemadmodum & Guardianus summa cogen-
te necessitate, & non aliter, Procuratoris munus
obire potest. Ad Exactorem verò spectabit, pec-
uniam Conuentui debitam sollicitè exigere, eam-
que fideliter suo loco & tempore ærario assignare,
intentatas quoque lites prosequi, & ad finem op-
eratum perducere curabit. Procuratores propria
authoritate

45
auctoritate mutuas pecunias accipere nullatenus
presumant, cogente verò necessitate Guardiani &
Patrum sententiam requirant. Et acceptæ pecuniæ
summa in libro ærarii fideliter adnotetur.

In Registris expensarum quæ expensor conscri-
bit, animaduertendum est, ut ad notam earum re-
rum, quas insolutas à creditoribus videlicet, Pi-
scatoribus & aliis accipiunt, adiungant distincti-
onem talē, si vernaculo idiomate conscripta sint.
Ná borg stárgowáne 34 złoty 50. 2c. Si Latino,
Latinè hunc in modum adnotentur. Nondum
soluta, accepta pacto florenorum 30. &c.

Quod ad æs alienum à Procuratoribus cōtra-
ctum ordinatur, ut si de eius veritate constiterit à
Conuentu solvatur, sed illud de quo dubitare con-
tigerit, Conuentus non sit velox ad soluendum,
sed præmissa diligenti inquisitione à Procuratore,
& creditore, iuramento iudiciali cōprobandū erit.

De expensore ordinatur, ut in omnibus & per
omnia superioris arbitrio nutuique subiaceat, &
absque eius licentia nihil etiam eorum quæ pro a-
lenda familia ad quotidianum vsum erunt necessa-
ria emere possit. Quod si alicui creditori pecunia
eroganda, intelligat prius à superiore quid a-
gendum sit, & ab eo soluendi facultatem scriptam
obtineat. Quolibet die Sabbathi, aut alio quo-
cunque die semel in hebdomada Procurator ex-
tractam

*Nota de Rea-
gistris.*

*Debitum an-
ceps non exi-
git velocem
solutionem.*

*Expensor seu
Dispensator
quid exequi
tenetur.*

*Rationes red-
duntur hebdo-
madales &
mensuales.*

tractam e Deposito pecuniam expensori signa-
bit. Expensor autem semel in hebdomada coram
Procuratore rationes mensuales coram Patribus
consilii, vnâ cum expensore reddere studebunt, vt
infra dicetur.

*Libri rapti-
tium.*

*Registra Con-
uentus.*

Vt autem ordine suo res progredi queant, in
rationibus conficiendis operæpretium est, vt ex-
pensor librum raptitium penes se semper habeat,
ex quo deinde sub finem hebdomadæ post reddi-
tam rationem hebdomadalem Procuratori, in li-
brum Registorum penes Procuratorem conseruân-
dum, omnia fideliter transmittat, quem deinde li-
brum, vt dictum est, Procurator Patribus sub fine
mensis trutinandum porriget.

*Libri duo in
deposito asser-
uandi & quatuor
les.*

*Cancellarius
Conuentus in
his libris ad-
notet.*

Præter hos duos libros Expensoris videlicet &
Procuratoris. Conficiendi sunt alii duo libri in De-
posito sub clauibus Depositariorum seruandi: vnus
pro adnotandis introitibus in ærarium ex vna parte,
& exitibus ex alia. Alter verò pro cōscribendis
summarū rationibus Menstrualibus, in hunc mo-
dum, vt pecuniam vnde quaq; aduenientem quan-
tuncunque fuerit verè & realiter cancellarius Con-
uentus, & non alius in primo libro in vna parte
adnotet, apponendo diem, mensem & annum,
& vnde pecunia ex dicto Procuratoris aut exacto-
ris obuenerit. Guardianus quoque postea aut Cu-
stos scribat manu propria affirmans prædicta. Quā-
do autem

do autem ad necessarios vsus pecunia erit extrahē- 47
da in eodem libro in parte cōtraria seu ab alio ca-
pite scribat ipsemet Cancellarius summam, quæ *Horum libro-
rum vsus.*
effertur annotādo simul diem, mensem & annum.
Procurator verò cuius erit extractam pecuniam
recipere scribat in eodē libro receptionis testimo-
nium, quam summam nihilominus idem Procu-
rator in libro suarum quotidianarum annotabit.
Alterius verò libri talis vsus erit, in summam om-
nes expensas & introitus in ærarium redigere, re-
ductasque in hoc libro adnotare, per manus Can-
cellarii Conuentus, cum talium verborum expres-
sione. Coram Patribus fuerunt visæ rationes hu-
ius Mensis. Introitus ascendit ad talem summam,
& exitus ad talem, expliceturque summa, & no-
minetur dies & annus cum subscriptione manus
Guardiani aut Custodis. Titulus primi libri erit.
In prima parte. Hic fideliter adnotantur exitus ex *Tituli libro-
rum.*
ærario.

Titulus secundi libri erit talis: Liber in quo
summæ summarum menstrualium fidelium adno-
tantur. Registra expensarum menstrualium tem-
pore Refectionis, propter Nouitios & professos,
qui non sunt in sacris, non legantur. Sed Patres
consilii, charitatis gratia, statim post prandium,
vel aliqua alia commodiori hora, dicta Registra *Registra non
legantur in
refectorio.*
exaudiant, vt & Nouitii non omnia pernoscant, &
silentium.

*Cancellarius
publicis actio-
nibus adsit.*

silentium Refectorii seruetur, quod non seruaretur, si aliquis aliquid cōtra expensas dicere vellet. Idem etiā de aliis consultationibus dicendum est. Cācellarius Conuentus omnibus actionibus Cōuentualibus & consultationibus semper intersit, & omnia diligenter, fideliter, distinctè, & prudenter in libris actorum Conuentus conscribere studeat, qui libri Actorum vel in deposito, vel in Archiuo erunt conseruandi.

*Archiuia in
Conuentibus
principalibus.*

Ideo sic ordinatur, vt quælibet Custodia vñ Archiuum habeat, in quo præcipua monimenta, priuilegia & Bullæ reponantur, solas copias, vt dicunt, in Conuentibus relinquendo.

*Archiuum
Cracouiense.*

Patri Custodi Cracouiensi præcipitur, vt accepto consilio Patrum, Conuentui Cracouiensi de Archiuo prouideat, quatenus in ipso non solum Custodialia monimenta, sed etiam Remotiorum Conuentuū Priuilegia ob securitatem reponi possunt, tutior enim locus pro simili proposito vix reperiretur.

*Que scribenda
in libris
Actorum.*

In libris Actorum Conuentus, Processus Fratrum non conscribantur, sed si aliqui fuerint, separatim in charta seu schedula conseruentur: si seruandi erunt, non enim conueniens est, vt quoties acta Conuentus à Fratribus, ac etiam quod maius est, nonnunquam à secularibus viderentur, toties Fratrum nostrorum vulnera & infirmitates detegantur.

Processus

Processus omnes contra Fratres defunctos, & etiam contra viuos, qui per decennium laudabiliter vixerint, comburantur, de cæteris verò processibus & informationibus ordinatur, vt P. Provinciali vnusquisque præsentet, quidquid aliquis contra aliquem habet, idque in prima visitatione, quod si quis contra hanc ordinationem monimenta huiusmodi in fraudem apud se detinens, aliquando illa proferre ausus fuerit, nulla ei, nec scriptis prolatis, fides habeatur, & arbitrio superioris nihilominus plectatur. Præter iam nominatos libros quilibet Conuentus habeat duos libros, quorum alter erit, vt aiunt, exigentiarum, in hoc autem prouentus omnes, & annui redditus Conuentus conscribantur, apposito nedum summa pecuniæ, & à quibus debeatur, sed etiam adnotetur tempus, in quo pecunia seu alii fructus, si qui fuerint, erunt colligendi. Alter verò liber erit Annona, atque in hoc describentur fructus, qui ex prædiis Conuentus percipiuntur aut coëmuntur, & in Conuentum inferuntur, vtpotè frumentum, oleum, carnes, fœnum, legumina, & alia huiusmodi, harum verò rerum vltus, & consummationes addito tempore diligenter connotentur.

Reuelatores secretorum Conuentus & Religionis pœnis in Constitutionibus Alexandrinis assignatis irremissibiliter absque vlla dilatione subiaceant.

Processus comburantur.

Processus populantur Provinciali.

Libri duo exigentiarum & Annona.

Reuelantium secreta, Sursorum & seminantium discordias pœniæ.

iaceant, Susurrone & inter Fratres discordiam seminantes à Conuentu confusibiliter expellantur, & aliis pœnis coerceantur informando Patrem Prouincialem de rei successu.

*Litigantes in
publico acris
ter castigantur.*

Nullus audeat litigare cum alio, maximè in publico, id est, in præsentia aliorum Fratrum siue secularium, & vt huiusmodi malo prouideatur, si aliqui (quod absit) in hoc particulari deliquerint, pœna carceris puniantur, & acrius iuxta discretionem superioris coarctentur. Quod totum nihilominus Prouinciali aut Commissario intimetur, vt Minister Prouinciæ de delictis, delinquentibus, & pœnis eorundem possit non ignorare.

*Rebelles seu
disos.*

Fratres qui rebelles, renitentes & superiori aliquo signo inobedientes extiterint, vel contra superiorem consurrexerint, vel cum aliqua ratione iniuriis affecerint, acerrimis pœnis castigentur, ad vilia coquinæ & Conuentus ministeria deputentur. Corona clericali, & caputio priuentur, si autem incorrigibiles fuerint è Religione expellatur.

Blasphematores.

Turpilocutores.

Inebriatores.

Scandalosi

has penas luant.

*Negligentes
superiores*

circa tales puniendi.

Idem intelligatur de blasphematoribus, de turpilocutoribus, inebriatoribus, & scandalosis, super quod præcipitur omnibus Guardianis, & Custodibus, vt attentè inuigilent; & pœnas nominatas exequatur. quod si Guardiani aut Custodis negligentia aliquod scandalum euenerit, ex eiusmodi insolentibus, & ebriosis, ipse Custos aut Guardianus no-

nus nouerit se esse priuatum officio, & subiacere
aliis, pœnis arbitrato superioris Prouincialis aut
Commisarii assignandis.

Præcipitur etiam vniuersis Fratribus, vt in cel-
lis suis munditiem conseruent, superfluam supel-
lectilem, ollas, catinos, scamna, columbos, & alia
huiusmodi nulla ratione detineant. Idem dicen-
dum est de armis, fustibus, gladiis, balistis, vasis
argenteis, & aliis huiusmodi: necessitas enim Fra-
tribus duntaxat, & aliqua cōmoditas permitti de-
bet, non autem superfluitas.

Pater Custos aut Guardianus vniuscuiusq; no-
stræ Prouinciæ Conuentus, semel quolibet mense
collectis omnibus clauibus, manentibus in Refe-
ctorio Fratribus, in societate duorū aut trium Pa-
trum grauiorum, cellas omnes visitet, politiciē pro-
moueat, superflua rescindat, & inter Fratres indi-
gentiores dispenset.

Habeat quilibet superior clauem affabrefa-
ctam, qua Fratrum suorum cubicula diurno aut
nocturno tempore, vt magis expedire sibi in Do-
mino visum fuerit, reserrare possit, & de omnibus
Fratribus, & Fratrum rebus non nescire.

Fratres omnes à Conuentu discedentes, & for-
is extra Conuentum & ciuitatem quindecim di-
crum spatio, quauis de causa moraturi, vel etiam
minus, clauis cellarum suarum in manibus supe-
rioris

Celle Fratrum.

Arma in eis
& imperti-
nentia non
seruatur.

Superior cuius
libet visitet,

Clauis com-
munis ad om-
nes cellas.

Discessuri
clauis supe-
riori relin-
quant.

rioris relinquunt, qui superior omnia in dictis cellis derelicta, fideliter & intacta sub Registri nota recepta asseruabit. Qui verò huiusmodi præcepto vel contradixerit, vel contraiuerit, poenis proprietariorum subiaceat.

*Vestiarium in
omnibus con-
uentibus.*

*In cella tan-
quam habenda
ista.*

*In vita com-
muni viuere
& mori desi-
bemus.*

In vno quoque Conuentu sint loca deputata pro Vestuario, etiam vbi non viuitur in vita communi exacta, in quo omnes Patres & Fratres suas res vniuersas, quibus vno quottidiano vsu non indigent, reponere possint in armariis separatis & distinctis, si fieri possit, sin minus in suis cistis & sarcinis. Ab hac autem ordinatione neminem esse intelligimus, vt scilicet in cellis nihil reperiatur rerum, præter mensam, lectum, scabellum duo ad minus, libros eosdemq; necessarios, vas pro aqua adferenda, aliudq; pro manibus abluendis, genuflexorium, disciplinam, & aliquam imaginem piam, reliqua omnia erunt ad Vestiarium conferenda, vnde quilibet iuxta exigentiam & voluntatem nemine impediante semper depromere poterit, res enim ad Vestiarium collatæ, quamuis non confusæ sunt præuix dispositiones ad vitam communem exactam introducendam, in qua viuere & mori quilibet Regularis S. Francisci ardentè desiderare debet, cum sine illa difficili negotio saluari valeamus.

Nullus superior Fratres sine licentiâ venientes recipiat,

recipiat, nisi ob aliquam rationabilem causam, vt
est maioribus inconuenientibus obuiare, &c. si a-
liquis eorum videretur sibi in carceribus detinen-
dus, & resolutio à Prouinciali seu Commissario
expectanda, vel si longe sit P. Prouincialis, à Custod-
e illius Custodiæ.

Alienæ Prouinciæ Fratres absque licentia Re-
uerendis. venientes, nullus sub pœna priuationis
officii triduo amplius detinere vlla tenus audeat,
sed statim, vel iterum in Prouinciam suam eum re-
mittat, vel ad Prouincialem Ministrum huius no-
stræ Prouinciæ.

Fractores silentii post trinam admonitionem
publicè castigantur: strepitus superflui & clamo-
res non necessarii, etiam extra tempus silentii pe-
nitentia auferantur. Nullus alteri imponere audeat
nomina aut cognomina quæ non sunt vniuscus-
iusque propria, sub pœna vnius disciplinæ, quan-
do superiori fuerit facta relatio, de talis nominis
impositione.

Secularium conuersatio à Conuentibus peni-
tus tollatur, qui autem voluerit cum aliquo secu-
lari intra septa Conuentus pertractare, cito & mo-
destè, & quoad fieri potest, cum licentia superio-
ris se expediat. Tempore nocturno seculares in
Conuentu nullo modo detineantur, qui verò abs-
que licentia superioris expresse toties quoties ha-

Fratres sine
licentia veni-
entes non re-
cipiantur ab
prouincialibus.

Silentii frac-
tores casti-
gantur.

Cognomina
Fratribus non
imponantur.

Seculares nō
detineantur.
in Conuentu,
maximè no-
cturno.

bita, secularem aliquem nocturno tempore retinuerit, vel sciens ad superiorem non detulerit, pœnis inobedientiæ subiaceat.

Deposita secularium non recipiantur.

Banniti facinorosi à Conuentibus arceantur.

Clausura stricta seruetur.

Bibliotheca & Bibliotecarii.

Quanquam Conuentus & loca ordinis nostri, Christi pauperibus exposita esse, & benefactorum cōmodo inservire debeant. Deposita tamen frumenti, olei, armorum, vestium, & similium ad seculares personas spectantium in Conuentibus, ut non habeantur, omni studio procurandum esse omnibus & singulis superioribus ordinamus.

Hospitalitatis iuribus servatis strictè ordinati, ut facinorosi, Banniti, contumaces, & huiusmodi homines à Conuentibus arceantur. Dentq; operam superiores, ut clausura, prout tactum est, inviolabiliter in omnibus Conuentibus diligentissimè seruetur.

In omnibus Prouinciæ Conuentibus, maximè ubi sunt instituta Professiora vel Gymnasia, habeantur Bibliothecæ, quibus præfici debent Bibliothecarii, qui librorum omnium cathalogum in libro ad hoc parato describent, & addent eos quos in dies apponi contigerit. Curabunt autem ne librum male contractentur, alioué modo violentur, & lædantur, cum hoc ut eos Fratribus cum licentia superioris, iuxta quotidianas necessitates distribuant, Fratres verò accipientes libros eorum, qualitatē & nomina in schedula penes Bibliotecariū seruanda connotabunt.

55
Fratres extra Conuentum cum secularibus aut
inter se in locis publicis ludentes, acrius coërce-
antur, & carceri mancipentur. Intra septa verò
Monasterii, precibus & studiis litterarum, non lu-
sibus, & sæculi exercitationibus vacandum esse
sciant.

Lusus publicus
ci non sint.

Studeant Fratres proximorum saluti, negotiis
tamen secularium, vel etiam consanguineorum,
absque licentia superioris, in causis piis tantū mo-
do concedenda, se non immisceant. Ob idque es-
tiam atque etiam cauere iubentur, sub pœna pri-
uationis vocis actiue & passiuæ, nedum magnatū
voluntati, & commodo inservire student, eorum
causa Cursorum & Tabellionum officiis parū de-
center fungantur, eorumue rei familiaris curam
suscipiant.

Negotiis se-
cularium non
se immisce-
ant.

Magnatū cau-
sa & alia
seruitia non
suscipiant.

Ædificia magni momenti, præsertim à funda-
mentis erigenda non inchoentur, inchoataq; non
perficiantur, absque consensu & licentia ministri
Prouincialis, sub pœna priuationis officii ipso fa-
cto Guardianis contra facientibus. In extruendis
autem ædificiis, illud quoque seruandum erit, vt
de iis quæ dempto victu & vestitu, aliisque ad fa-
milie sustentationē necessariis, ex redditibus Con-
uentus supersuerint impensæ fiant. Ædificia au-
tem ipsa, tam cœpta quàm incipienda, eo ordine
adhibito, peritorum consilio disponantur. vt fra-

Ædificia abs-
que Prouin-
ciali non in-
choentur.

Dispositio
ædificii or-
dinata.

tui no.

tui nostro conuenientia commodum publicum præferant.

*Horologia
ubiq; sint.*

Porro vt cum tempore omnia fiant, in ditioribus Conuentibus habeatur horologiū, cuius pusu horæ designari possint, in cæteris verò Conuentibus, habeatur saltem excitatorium in nocte, in die verò horariis solaribus, aut arenæ fluxu poterunt Fratres horas deprehendere.

*Luxus victus
in aduentu Superioris non
fiant.*

In aduentu quorumcunque superiorum meminerint Guardiani, & Conueptuum seu locorum Æconomi, visitationes, & prælatorū accessus non ad dissipanda, sed ad conseruanda ordinis bona, non ad lautas oppiparasque Cœnas exigendas, sed ad luxus, si qui fuerint, comprimendos, & ad ieiunia suadenda esse institutos: studeant propterea, præsertim in mensa parsimoniæ & frugalitati. Expensorum omnium distinctè & fideliter rationes scribantur, neuè minor summa quàm fuerit expensum annotetur, sed reuera & singulariter omnia exprimantur.

Expense fideliter adnotentur.

*Stemmata seu
insignia Superiorum fieri non permittantur.*

Nullibi Fratrum imagines, inscriptiones insigniaue marmorea, aut papyro depicta, etiam Generalis & Prouincialis, aut aliorum apponantur, appositaq; cum inscriptionibus & imaginibus deponantur. Sed aduenientes ordinis superiores, intimo cordis iubilo, animorumque ad obedientiam peculiari affectu, sine pompa, & fastu, omnis cunctis

cunctis verborum & factorum vanitatibus exci- 57
piancur.

Vt autem ad cupitæ proprietatis omnis occa- *Munera non*
sio tollatur, mutua inter Fratres munera, præser- *dent.*
tim quæ minores maioribus aliquando dare audēt
omnino interdiciuntur, eodemque consilio ordi-
namus, ne Fratres eleemosinam pecuniariam à fi-
delibus pro Missis celebrandis oblatam sibi vsur-
pent, sed ad Sacrarum aut Conuentus officiales sta- *Eleemosynæ*
tim deducant, quibus sanè ministris præcipitur, vt *promissis non*
obuenientium eleemosinarum pro celebratione *vsurpent.*
Missarum quotidie certas rationes conscribant, &
in mensa communi publicè cum Registris Procus- *Registra Eccl*
ratoris, omnibus audientibus perlegantur. Qui *esie Sacri*
verò secus fecerint, præter priuationem vocis acti- *sta legi facia*
uæ & passiuæ, publicæ disciplinæ poena afficiantur *46.*

Ad otium viui hominis sepulturam & animæ
inimicum, ex Regula nostra secludendum, decer- *Magistri &*
nitur, vt Magistri præsertim iuniores, & Baccalau- *Baccalauri*
rei in sacra Theologia, exemplum bonorum ope- *lectiones le-*
rum aliis præbere teneantur, fideliter atque deuo- *gant, & præ-*
tè in vocatione qua vocati sunt, laborent, legen- *dicent.*
do, prædicando, docendo, ea demum agendo, quæ
ratione ab eis præstare debēt & exigipossunt. Qua
propter per loca & Conuentus Prouinciæ distri-
buantur, sapientioresque in ciuitatibus præcipuis
collocentur. Quamuis non nobis solis viuere,
H
sed &

Religiosi alij
ad ordinem
non suscipi-
antur.

Prælo libri
non committ-
tantur absque
Generalis li-
centiæ.

Consanguine-
is bona con-
uentus non
locentur.

Infirmorum
Hospitii mo-
dus supra
habetur.

sed & aliis proficere debeamus, publico tamen ordinis nostri bono consultum malle debemus, Quapropter recedentes à quauis alia Religione, habitumque nostrum requirentes, cum huiusmodi hominum ingenia difficilius instituto nostro adaptari conspiciantur, si fieri poterit, nequaquam recipiendos esse, statuimus. Laudandi profectò videntur huius Prouinciæ Fratres, qui scriptis & monumentis proximo vtilitatem & cōmodum ordinique nostro splendorem afferre student, nullus tamen libros cuiuscunque facultatis aut materiæ sint, edere in lucem, nihilq; prælo mandare, præter solas theses publicè defendendas, absq; licentia Reuerendis, P. Generalis in scriptis habita.

Fundi, prædia, domus, & alia locorum & Cōuentuum huius Prouinciæ, consanguineis Fratrum non locentur, quod si aliquando expediret, aut necessitas cogeret, id non sine maxima discussione fiat, & Prouinciali omnium consilio, alias locatio tanquam irrita declarabitur.

Quod attinet ad infirmorum, hospitium, & alias officinas Conuentus, omnia fieri debent ad modum in Conuentibus vitæ communis superius declaratum. Id solum adiungitur, quod in omnibus Conuentibus Prouinciæ nostræ infallibiliter seruari. volumus etiam in Conuentibus, in quibus vita communis non exactè obseruatur, vt in lechiferis

lethiferis infirmitatibus liberè & tempestiuè ad-
moneatur ægroti, vt animæ saluti diligentius pro-
spicere possint. Superiorum partes erunt omnes
certè, sed præcipue moribundos & agonizantes,
orationibus, lectionibus, consiliis & exhortatio-
nibus adiuuare, illisq; in tanto negotio ac discri-
mine opem ferre, nullumq; tandem adiumenti
genus ad bene moriendum eis non præstare.

59
Infirmorum
cura;

De Refectorio.

HAbeantur idcirco in vno quoque infirmitorio
libri ad id accommodati, quibus Fratres ad so-
lamen & beneficium ægotantium vti possint.

Quoad Fratrum victum attinet, cõmuni men-
sæ vnusquisque nemine præterquam infirmis ex-
cepto, & benedictioni intersint. Qui autem pri-
mæ aut secundæ mensæ nõ interfuerint, cuiuscun-
que gradus sint & conditionis priuentur alimen-
tis, nisi legitimo impedimento eos detineri con-
stabit. Verùm extra cõmunem refectionis locum
ministris cautum sit, sub pœna publicæ disciplinæ,
& nemini cuiuscunque gradus & conditionis sit,
alimenta præbeant. Mensæ autem cõmunis ea sit
ratio, vt non dissoluta, non lauta, sed parca fruga-
lis, ac statui conueniens habeatur, intelligantque
Fratres sobriè, & parca viuendum esse.

Mensa coma-
muni omnes
intersint.

Pœna non m-
ducantur in
cõmuni men-
sa.

Victus ratio
qualis.

*Ieiunia dispo-
sanda à super-
iore maiori.*

Ieiunia sanē tam ab Ecclesiā quā à Regula
nostra præcepta inuiolabiliter custodiātur, & quo-
ad fieri potest, vnica comestione Fratres contenti
sint, ieiuniorum autem & ciborum cum Fratribus
dispensationem ad solum ministrum Prouincialem
spectare decernitur, qui tamen in huiusmodi con-
cessionibus mature, & prudenter se gerere debe-
bit. In absentia & longinquitate Patri Custodi
erit denuntiandum.

*Accessio ad
mensam talis.*

Omnes itaque signo primo campanellæ ante
Refectorij valuas congregati simul in Refectorium
introeant, dicentes Psalmum, Deus misereatur rā-
tūm, sine De profundis, præter feriam sextam. Ve-
speri autem dicentes Psalmum, De profundis tan-
tūm, sub silentio hæcant, Nouitii ordine suo, Pro-
fessi suo, & reliqui Sacerdotes & Fratres suis ordi-
nibus, nec intonetur benedictio, donec à P. Cu-
stode aut Præsidente signum vel campanella, vel
quouis alio modo præbeatur.

*Coquinam nō
ingrediantur.*

Vescantur omnes eodem pane, ceruisia, obso-
nio, & pulmento. Nemini liceat sub pœna arbi-
tratu superioris infligenda, ad paranda sibi pulmē-
ta coquinam ingredi, & communia ministeria dis-
turbare, nec aliquid singulare ad mensam afferre,
quod superiorem latere possit.

*Panem & ce-
risa comestibis
ut crescant.*

Ordinatur ministris, vt panis, & ceruisiæ om-
nem sufficientiam ad mensam suppedient: sed
nullus

nullus Fratrum panem, ceruissiam, aut aliquid huiusmodi ex Refectionis loco efferre, per se aut per interpositam personam audeat.

6r
rio. non effed
rant.

Ministris & qui mensæ siue ordinariè, siue hebdomadaliter seruiunt, sub pœna vnius publicæ disciplinae præcipitur, vt residua omnia ciborū nulli alii præter officinas Conuentus & expensorum consignent, ordinationemque talem quilibet superior quàm maximè obseruabit. Si autem alicui aut per modum eleemosinæ, aut quouis modo esculenta & poculenta conferenda sint, id cum licentia superioris fieri debebit.

Seruientes
mensæ sint
canti.

Præcipitur etiā omnibus Custodibus & Guardianis, vt mensæ sensim & sensim decentibus vasis, mappis aut mappulis, supellectiliq̃ue honesta, pro paupertate Religiosa sint instructæ. Quibus sublatis Fratres bini ad Ecclesiam, Psalmum, Miserere, dicentes, gratias Deo acturi pergant: atque si Nona dicenda sit, semper chorum, veluti ad alias horas ingrediantur. sin minus in medio Ecclesiæ hærentes, gratiarum actionem prosequantur, in cuius fine dicatur, Salue Regina, vti post alias Horas cum sua oratione: statimque dicto Diuinum auxilium, dicatur: Adoramus te Domine Iesv Christe. quo finito, ad Conuentum more & ordine supradicto in silentio reuertantur.

Mensa decet
& munda in-
structio.

Gratiarum
actio in Ecc
lesia.

Ad mensæ principium scriptura sacra, id est, le-

H 3

ctionis

*Libri qui lee-
gendi tempo-
re mense.*

tionis officii currentis, ad formam Breuiarii, semper etiam diebus leiuniorū, præter feriam sextam cantentur, sub finem mensæ P. Custos aut Guardianus, aut locum tenens, legat Didacum De contemptu mundi. Diuū Bonauenturā De imitatione Christi. Lucam Pinellum, Thomam de Chempis, Chronicā Ordinis, & alia huiusmodi pro arbitratu superioris.

*Casus consci-
entiae legatur.* Vespertino tempore ad cœnā, vbi non habetur lector casuum conscientiae actu legens, Summa Toleti, infallibiliter post aliquod verba ex Didaci Stella De contemptu mundi, ab aliquo significanter, & voce clara legatur. Vitæ Sanctorum diebus Festiuis & Dominicis tantum ad cœnam prælegatur. vbi verò est lector Casuum conscientiae, Vitæ Sanctorum, aut Chronica Religionis Seraphicæ ad cœnam legi poterunt.

De Professorio & Professis.

*Iuuenum e-
ducatio.*

Inuigilabant serio Custodes & Guardiani, vt iuuentus, vt plurimum ad imperfectiones prona, in bona educatione habeatur. Proinde ordinatur, vt in Principaliioribus Conuentibus & rei accōmodationibus instituantur Professoria, in quibus cōmodè & religiosè Professi sub disciplina Magistri haber

haberi possint. Omnes igitur Professi, qui nō sunt in sacris constituti, in Professorio cum suo Magistro maneant, neque liceat eis passim alibi cōmorari, vel tempus inaniter terrendo, per Conuentū hinc inde vagari, cum non sit æquum, vt Professi, compressis vt aiunt manibus, sedeant aut obambulent, sed Magistri in eam præcipuè curam incumbent, vt iuuenes assiduè in literarum studiis, in exercitationibus & collationibus spiritualibus, præcipueque in praxi virtutum detineantur. Refectorii aut cellarii curam gerere, Aeditui officio fungi, nullatenus eis permittatur, poterit tamen Magister exercendæ humilitatis gradu Conuentus officia viliora, vt sunt verere claustrum, Dormitorium, ligna aduecta cōportare, & similia interdum eis de mandare.

*Professorum
locus & exerci-
tium.*

Officium Professorum erit, Officio diuino tēpore nocturno & diurno interesse, defectus autem & absentia erunt per Magistrum corrigendi, rei exitum Patre Custode seu Guardiano animaduertente, vt scilicet si Magister indulgeat, atque seignitiem iuuenum tolleret, ipse Custos seu Guardianus, sit corrector, & Magistri, & Professorum.

*Professi vili-
oribus seruitiis
assuescant.*

Omnes Professi singulis diebus Missis inseruiant, vt & Nouitii tempus ad sua studia exercenda, cōmodum habere possint. De quindena in quindenam, si non sæpius sanctissimo Sacramento Eucharistia

*Professorum
officia.*

charistia reficiantur. omnibus exercitiis spiritua-
libus, quibus Nouitii interuenerint, ipsi quoque
infallibiliter interueniant. Dum aliquis pro ser-
uitiis ad mensam, aut pro Accoliti officio exer-
cendo assignatur, tempestiue, libenter & modeste
ad Refectorium aut Sacrarium compareat, atque
exacte & prompte munere suo fungatur. Tempo-
re nocturno antequam lectiones legantur, Accoli-
tus in matutino Breuiarium magnū chori præpa-
ret, & candelam à Sacristiano habitam, & tempe-
stiue præparatam; dum tempus legendi lectiones
est, accendat, atq; legenti, vt sibi præluceat, por-
rigat: finitis postea lectionibus, eandē candelam
repetat, & lectionibus pro alio nocturno inuentis
extinguat. Idem Accolitus, quando in laudibus
dicitur, *Cantate Domino, &c.* Hebdomadario
ad Capitulum recitandum lumen cum candelabro
aut alio quouis modo, Sacristiano rem disponen-
te præbere non negliget: quæ omnia vt rite & de-
bite à prænominatis Professis præstentur Magister
eorum, & super hunc P. Custos seu Guardianus
inuigilabit.

Raro ad Cie-
uitatem eis li-
centia conce-
datur.

Pater Magister Professorum, in concedenda
venia exeundi, sit omnino parcus, idque rationa-
bili de causa ipsi Magistro manifestanda. Ex choro
nunquam sane Magistri, & eo absente, sine Præs-
identis licentia exeant. Ad Hymnos & Capitula
vnā cum

vnà cum Nouitiis ordine cōgruo in medium pro-
deant reuerenter, modeste, sine risu, & vanis aspe-
ctibus in choro perseuerent.

In Professorio mites & sine strepitu permane-
ant, quibus Magister quolibet die hora congrua a-
liquid de spiritu, & Regulari obseruātia declarabit,
monendo eos ad vitia fugienda, ad virtutem sectā-
dam, ad Regulam seruandam, & alia huiusmodi,
quæ sibi ad vtilitatem inuentutis, & eius educati-
onem videbuntur expedire.

Cantum choralem adminus addiscant, nec ad
Ordines sacros se progressuros sperent, donec de
huiusmodi cantus praxi manifestum, & evidens
extiterit testimonium. Nullus iuuenum ad Ordines
sacros promoueatur, nisi debitum ætatis suæ
tempus comprobatum euidenti testimonio exple-
uerit, eaq; ad examen promouendorum spectant,
calluerint, sufficientiam aliquam scientiam & in-
telligentiam mediocrem litterarum habuerint, &
denique cantum, vt dictum est, choralem adminus
didicerint. Quocirca superiores Custodes
& Guardiani promoturi ad Ordines diligenter,
& cum assistentia trium Patrum, super prædicta ex-
aminabunt iuuenes, quos reperientes ineptos,
iudicio suo & Patrum, nulla ratione ad examen
admittant.

P. Magister Professorum procurabit, vt iuue-
nes lib

65
Professi in
medium chori
prodeant.

Magister hæc
& alia eos
instruat.

De Professis
vide in Capitu-
lo de Nouitiis.

Cantum no-
scientes ad
Ordines non
promouenda
sunt.

Examen fiat
promouendas
sunt.

66
*Pecuniam pe-
nes se non de-
tineant.*

*Promissio in eo-
rum necessa-
ritate à Magis-
tro fiat.*

*Nouitii exa-
minentur.*

*Recipiendorū
ad Religionē
conditiones.*

nes sibi cōmissi pecuniam penes se non detineāt, quando autem aliquis eorum quidquam emere aut acquirere voluerit, omnia non inscio Magistro fiant, Si autem P. Custodi aut Guardiano Cōuentus, in quo non exactè vita cōmunis viget, omnes Professorum eleemosinas quomodo libet illi obuenientes retinere, atque eorum necessitatibus providere, maxima iuuenibus occasio ad delinquēdum tolleretur. Pecunia etenim in manu iuuenis, est gladius in manu furiosi, sin minus, hæc quæcunque illa sit, nunquam ad manus iuuenum perueniat, sed poscente necessitate, per Officialē Cōuentus, aut potius per Magistrum Professorum expendatur, & iuxta exigentiam in eorum vsus aduertatur, licitè & honestè.

De Nouitiis.

Nouitii omnes, qui modo in probatione sunt, examinentur, & de eorum aptitudine & progressu diligenter inquiratur, & ad institutum nostrū minus idonei, dimittantur.

Non recipiantur Nouitii ad Religionem cuiuscūque conditionis & status, nisi prius ab aliqua persona bonæ fidei, aut à Nobilibus testimonium suæ legitimitatis, & cōuersationis appareat, suscepiq; ita moribus imbuantur, vt in religione semper pro-

per proficere eique adiumento esse valeant. Ante
ipsum Religionis ingressum, diligētissime inquir-
endum erit de Nouitiis clericis quo spiritu ducan-
tur, an bonæ indolis & firmæ valetudinis, & ad
studia literarum apti sint, describanturque eorum
conditiones & propensiones. De vno quoq; No-
uitio in ipso Religionis ingressu statuatur, & secun-
dum cuiusque scientiam & aptitudinem diiudice-
tur ab examinadoribus, quid de singulis, quoad
scientiarum speculabilem studia sperari possit. Et
minus idoneis libere iudicatur ea lege & conditi-
one ad habitum eos recipi, vt post aliqualem litte-
rarum peritiam in iis muneribus obeundis Cōuen-
tibus deseruiant, quæ à superioribus in Domino
sibi mādabuntur, & illi ipsi qui in examine ad stu-
dia destinari fuerint, si post aliquod tempus ab es-
missa professione transactum conceptam exercita-
tionem non sustinuerint, & de litteris parum bene-
mereri conspiciantur à litterarum studiis ad alia ex-
ercitia traducantur. Dicimus autem illos ad al-
tiora studia, nempe Philosophiæ, Theologiæ esse
aptos, qui sedecimum, aut decimum septimum
annum excedentes politioribus præditi, Rhetori-
cæ iam studuerint, qui verò prædictam ætatem non
excesserint, Grammaticam saltem optime callere
debebunt, vt studiis adiudicentur.

P. Custos quilibet & Guardianus inuigilabit,

*Idoneitas No-
uitiorum ad
studium.*

*Actus & scien-
tiæ Nonis-
tiorum.*

Magister No-
uitiorum quis
debet esse.

Magistri No-
uitiorum &
Professorum
Prouinciali
immediatè sub
sint.
Mundities vs
traj; procus
retur.

Cantum adia-
seant.

Magister Grā-
matices &
Rethorica.

vt pueris seu nouitiis ad probationem admissis, bonus assignetur Magister, qui virtutes inserat, vitia extirpet, in regularis disciplinæ obseruantia informet, & nihil eis ad eorum bonam castamque educationem deesse patiatur, qui deinde Magister à Prouinciali Ministro conformandus erit, & ab eodem protegendus, quemadmodum & Magister professorum & defendendus, vt scilicet eos à ne- mine despici aut contemni permittat: sed ea ratio- ne cum iis semper agat, vt cæteri honorem & de- bitum obsequium illis reddere cogantur.

Procuret omni studio Nouitiorum Magister, vt iuuenes præter munditiem spiritualem, etiam corporali munditiei, quæ spiritualis, vt plurimum argumentum esse solet operam nauent, & vnus quisq; ipsorum lectum separatim habeat cum co- opertorio & attinentiis.

Procuret P. Custos & Guardianus quilibet, vt præter Magistrum morum & cantus, qui debet esse ex ordine sacerdos & bonæ vitæ atque famæ, alius pro capeffendis doctrinis adiungatur, qui etiam sit eiusdem ordinis, si fieri poterit, sin minus, sufficit vt sit bonæ vitæ & famæ.

Præcipitur Magistro Nouitiorum, vt diligenter curet Nouitios omnes quolibet die Dominico, & in festiuitatibus maioribus peccata sua confite- ri, ac pariter ad communionem accedere. Con-
fessarius

69
fessarius autem aliquis bonæ vitæ & famæ Pater as-
signandus erit, cum hoc tamen, ut liberum eis sit
coram Magistro suo peccata confiteri.

Confessarius
& confessio
Novitiorum.

Omnes Novitii singulis diebus antequam cu-
bitum se conferant, Litanias simul canant, vel re-
citant, examen conscientie faciant, ac si quas de-
votiones particulares habent expediant, una cum
exhortatiuncula spirituali à Magistro facienda.

Vespertina
devotio Nos-
tiorum,

Non permittat Magister Novitios suos per
Conuentum vagari, nec cum aliis Fratribus & secu-
laribus sine sui licentia, & quoad fieri potest sine
sui presentia colloqui. Mensæ Novitiorum dunta-
xat inseruiant, præter nonnullos grandiores, qui
poscente necessitate & conscio Magistro, ut in
choro, sic in Refectorio seruire nonnunquam po-
terunt. Minores autem ad nullam aliam, præter
suam mensam accedant, præterquam si à superio-
re vocetur, aut à Magistro illis præcipiatur aliquod
breue ministerium, portandi scilicet panem, aut al-
iquid huiusmodi efficiendi. Extra septa Conuen-
tus, non nisi maxima cum difficultate eos exire
permittat, idque legitima de causa, & in societate
sui ipsius Magistri. Maioris autem ætatis Novitii,
non toti rigori, nec semper subiaceant cui subiace-
re debent, Minores præsertim de egressione ex-
tra septa Conuentus, præterquam quod exeuntes
non paruos, sed pares pro sociis sibi assumant, si

In presentia
Magistri pu-
blica negotia
exequantur.

Mense pro-
pria inserui-
ant.

Raro ad Ci-
uitatem exe-
ant.

Novitij mino-
res nunquam.

*Que docens
di sunt à Ma-
gistro.*

*Discant do-
mi.*

*Secularia ves-
timenta in
Vestiaris cō-
seruentur.*

*Educatio iu-
venum omni-
no inducenda.*

id commodè fieri poterit. Nullus tamen extra li-
men Nouitiatus sine Magistri expressa licentia ex-
gredi præsumat. Atque veluti circa hoc, sic circa
omnia alia Magister Nouitiorū sit circumspectus,
& doceat Nouitios suos modum consistendi, ar-
denter orare, honestè conuersari, sacerdotes reue-
rerè, humiliter obedire, seruare cordis & corporis
paupertatem & puritatem, & ad omnis perfectio-
nis aptum eos anhelare faciat, nec illos otio deli-
tescere permittat. Cantus, lectiones, & alias acti-
ones, quas in publico peracturi sunt, prius in pri-
uato præmeditentur, errores verò per Magistrum
castigentur. Nouitiorū vestimenta secularia nul-
latenus in Nouitiatu, sed in Vestiario Conuentus,
aut in Camera officii, aut in quouis alio loco extra
Nouitiatum seruentur, vt si alicui inter nos vitam
ducere non placeret, non à Magistro Nouitiorum,
sed à superiore Conuentus dicta vestimenta repe-
rant. Si autem aliqua vestimenta tunc reperian-
tur in Nouitiatu, quamprimum ad superiora con-
ferantur, qui eas exactè mediante Registro recipi-
et, & recepta diligenter vsque ad terminum pro-
bationis vniuscuiusque conseruabit.

Præterea præcipitur superioribus locorum, in
quibus iuuentus enutritur, & in hoc serio eorum
conscientiæ aggrauantur, vt diligenter educatio-
ni adolescentum attendant. Professi, vt sub disci-
plina

plina Magistri omni Religiositati insistant. Nouitii, vt strictè & longè à conuersatione Fratrum in Regulæ intelligentia exerceantur: Studentes, vt dum studio forum privilegiis gaudent, nec tamen litteris operam nauant, otio non marcescant, atque sic in peccata labantur. Ideo inuigilabit, & multoties experietur, an studētes dum à choro absunt, studiis tempus illud, aut potius somno, iocis petulantis, atque otio impendant. Quod si aliquem compererit, irremissibiliter puniat, atq; de exclusionē ex studio procuret, rationem animarum suæ curæ demandatorum, in tremendi iudicii die redditurus.

Pariter si aliquem Nouitium petulantem, inobedientem, incorrigibilem, & disciplinæ Regulari renitentem inuenerit, portam hiati largo illi ad exiendum monstrando, de emendatione moneatur: si autem bis aut ter admonitioni aut mortificationibus acquiescere noluerit, ad seculum remittatur.

De Professis quoq; idem dicendum est, quod scilicet petulantes, & minus mortificati castigari debent, & mortificari: si autem aliquis renitens fuerit inuentus, & incorrigibilis, ultra alias pœnas, aut caputio priuetur, aut sine corona clericali per aliquod tempus incedat, aut ad vilia coquinæ officia deputetur, quousque humilitatem, modestiam,

Studentes tēpus in studiis vt consumant Superior inuigilabit.

Nouitii petulantes & incorrigibiles.

Professorum malorum pœna.

am, & obedientiam deperditam recuperet.

*Novitiorum
officium in
choro sancti-
ones.*

Novitii qui cantorum officio funguntur, distinctè & paulatim verba proferant, post finem vniuscuiusque Antiphonæ aut versiculi caput inclinent, & punctatim cuncta recitent. Post Hymnū ad Laudes versiculo dicto, Antiphonam ad Benedictus, ad Hebdomadarium cōuersi, nec suo loco se mouentes, illi intimando caput profunde inclinent, ac postea conuersi ad libros, Antiphonā ab Hebdomadario inchoatā assumant, si est tota dicenda, assumptaq; lente & punctatim prosequantur, ad cuius finem, sicut etiam ad finem omnium Antiphonarum, non statim intonent Benedictus, seu aliquem alium Psalmum, sed pausent tantillum & respirent aliquantulum, ne Antiphonæ verba cum verbis cantare, aut Psalmi indiuisibiliter connexa esse videantur.

*Psalterium
exponant super
pulpitum.*

Psalteriū semper tam diurno quàm nocturno tempore pulpito superpositum esse debet, vt Breuiario carentes, aut illo vti ob luminis incōmoditatem renuentes, Psalmos & Hymnos ex libro Psalterii legere aut cantare valeant.

*Novitii bini
incedant
modeste.*

Novitii præsertim minores, bini semper è No-
uitiatu sub quocunque prætextu extra officium & Missas egrediantur. Quandoque ad mensam, aut Ecclesiam è Nouitiatu illis exeundum est, non exeant, nec ianitor portam aperiatur, antequam
omnes

omnes ad ianuam sint congregati, vt simul & vni- 73
formiter, quò illis progrediendū sit cum omni mo-
destia & cōpositione, absque sibilis, & ratiociniis
pergant: Magister autē eos semper sequi teneatur.

E Monasterio versus chorum gradientes sem-
per, sed maxime tēpore diurno Psalmum Miserere, *Magister eos
sequi teneas-
tur.*
aut aliquem alium Psalmum dicant, atque ad por-
tam ad quam est vas repositum cum aqua benedi-
cta, vbi omnes simul genuflexi à Magistro suo as-
persiōem aquæ sanctæ recipient, ideo vnus ex *Aspergentur
aqua benedi-
cta.*
nouitiis tempore diurno, quando simul ad horas
confluunt, ordine iuxta Magistri dispositionem as-
persigillum portare tenebitur: & iterum finito of-
ficio diuino reportare. A loco autem aquæ bene-
dictæ Psalmum Latatus sum in his, &c. vsq; ad gra-
dus Altaris maioris accedant recitantes, ibiq; facta *Adoratio SS.
Sacramenti.*
profunda Sanctissimi Sacramenti adoratione, ver-
siculo, Panē de cælo, &c. Oratione, Deus qui no-
bis sub Sacramento. &c. recitata, ante pulpi-
tum passu graui congregati, post genuflexionē,
quam simul facere debebunt, facta caputū vnus
ad alterum inclinatione, ibi genibus insistant vsq;
ad officii inchoationem, nec inde se moueant, do-
nec principium Psalmi persenserint: abeuntes au-
tem versus subselia, simul genua flectant, simul se
eleuent, simul vnus ad alium capita inclinent, & in
subseliis hæreant, ibiq; si standum est, persistant, si
K seden-

sedendū, sedeant, & permaneant cum omni mode,
stia, sine oculorū rotarum adiutar circūuolutione.

*In hieme ubi
aspergendi.*

Tempore autem nocturno, sufficit vt exeuntes
ē Nouitatu, ante Nouitiatus portam, à Magistro
aqua benedicta omnes aspersi, Psalmum Miserere
recitent, & à porta qua in Ecclesiam introiti, Læ-
tatus sum Psalmum, vt diurno tempore cum reli-
quis expediant. In absentia sua Magister huiusmo-
di functiones, vni ex magis iudiciosis & deuotīs
committat, procuret tamen prædictus Magister o-
mnibus modis, vt nunquam, aut saltem rarissime
ab huiusmodi actione absit.

*Sacerdoti as-
surgant & re-
uerentiam ex-
hibeant.*

Sacerdoti ad celebrandum transeunti omnes
assurgant, & capita inclinent, sacerdoti autem cir-
ca celebrandum transeunti, vel chorū introeun-
ti vel exeunti, capita detecta inclinent.

*Notet Magis-
ter pro No-
uitis.*

Discedentes ex choro etiam ad Sacristiam to-
ties quoties in medium retro pulpitem prodeant,
ibique facta adoratione capite ad terram demisso,
gravi passu oculis in terram fixis, ad locum desti-
natum abeant, & officio suo diligenter fungantur.

Quotiescunque ad Nouitatum eundum est,
nunquam solus Nouitius in ambitu videatur, sed
semper bini incedant, excepto solo dum Missis in-
seruiunt, & quando Nouitium solum in Sacratio
post terminatum officium remanere contigerit.

Verba lente

Sacris inseruiantes distincte, & non præcipitā-

ter

ter verba proferant, sacerdoti in faciem oculos nō
figāt, sed versus terram aspicientes, quæ sunt expe- 75
dienda expediant cum omni modestia & gravita- proferat Mis-
sis inseruens
tes.
te. Omnes Nouitii coronam B. V. M. ad chori
dam gestent, quæ chorda non multiplicata, sed Corona B. V.
tantum semel duplicata esse debet, aliquem librum
spiritualem dum in choro non cantant, aut in Sa- Molestia &
deuotio No-
uitiorum in
locis sacris.
crario expectant, legant, risus in Ecclesia & Sacra-
rio cum colloquiis longe ab eis sint, & Magister
diligenter animaduertat, vt prædicta quàm dili-
gentissime obseruent. In festiuitatibus solemnio-
ribus, Nouitii præsertim minores, ante pulpitum
se collocent, si necessitas ob populi frequentiam, Parui ante
pulpitū stent
expostulauerit, necessitatem autem talem P. Ma-
gister Nouitiorum, aut Vicarius chori diiudicabūt.
& Nouitios vt id faciant, commonefacient.

De Laicis.

DE Laicis seu conuersis ad religionem suscipi-
endis, seruetur Constitutio de Nouitiis cleri- Laicorum ad
ordinem su-
scriptio. &
modus.
cis. Ordinatur vt laici Nouitii habeant aliquem
Patrem, qui eos in vita & moribus Religiosis in-
struat, superior quilibet inuigilabit. Animaduer-
tendum erit in eorum receptione, quinam sit illo- Eorundē In-
spector seu
Magister.
rum finis & animus, an corpore & viribus ad labo-
res in ordine sustinendos valeant, ob idque sint
optima

*Officia ipso-
rum.*

*Non moren-
tur in officinis
& locis pub-
licis.*

*Nullis cre-
ant & mori-
bus sine præ-
dicti.*

*Pena vitiosos-
rum.*

*Superbia ab-
en tollantur.*

optima valetudine, aliqua arte prædici, si fieri po-
terit, & occiput abrasum sine corona nemine ex-
cepto, deferant. quod etiam de laicis professis est
intelligendum. Laici omnes tam Professi quam
Novitii suis superioribus, Custodi, Guardiano.
& eorum substitutis alacriter, & promptè obedi-
ant, in nullo laborem, & operam suam recusent.
Eleemosinas fideliter querant, fideliter reportent.
bonis denique moribus & exemplaritati studeant.
Dum tabernas, officinas publicas, & alia huiusmo-
di loca ingrediuntur, cito de egressione cogitent,
ne longa mora apud homines aliquam de persona
suspicionem parturiat.

Quando vadunt per mundum, non litigent
neque contendant verbis, nequaquam verbera-
bus, sed humiliter & charitatiue Eleemosinas pe-
tant, in bibendo parci sint, ne loco lucri porius
malo exemplo & ebrietate, quæ in Religiosis ma-
ximè odiosa est damni notabilis causa existant.

Laici inebriatores consuetudinarii, vt & reli-
qui fratres similiter delinquentes, acrius punian-
tur, frequenter visitentur, superflua ab illis rescin-
dantur, lagenas, ollas, catinos, sportas, & alia su-
perflua. Custos, vel Guardianus omnino ex eoru-
cameris efferri inbeat, atque cõmuni Conuentus
vsui applicari.

Statuitur etiam atque strictissimè præcipitur
Custo-

Custodibus & Guardianis vniuersis, vt diligenter
caueant, ne laici quæstores in locis publicis, cibis
aut potibus vescantur, præsertim verò potatio vi-
ni, tam naturalis quàm cremati, penitus in offici-
nis publicis, omnibus Fratribus nostræ curæ sub-
iectis, interdicitur.

Quotiescunq; autem aliquem Fratrum in hu-
iusmodi errorem incidere contigerit, pœna vnius
disciplinæ, vsque ad sanguinis effusionem in eum
animaduertatur. Nemo Fratrum Conuersorum
eleemosinâ petentium, in alterius quæstuarii con-
ditionem se ingerere studeat, vt qui candelas pro-
curat, non aliud quàm eas exquirat, qui olera con-
quirat, in hoc tantum operam suam impendat: si
autem aliquis in alterius officium se ingesserit, se-
uerius puniatur.

Idem intelligendum est de aliis quæstoribus,
ex vnoquoque Conuentu pro conquirendis elec-
mosinis mandatis, vt scilicet limites suos nequa-
quam aliquis quæstor transire, & in alterius Con-
uentus partem transmeare præsumat. De huiusmodi
autem limitibus custodiendis, & de transgressoribus
puniendis, cõmittitur P. Prouinciali, qui re-assum-
ptis Constitutionibus, alias pro huius rei deter-
minatione factis, diligenterq; omnibus rebus pen-
sitatis, confusione notabili obuando, aliquid de-
terminati stabilire poterit, & transgressores vti pœ-
nas debitas luant, necessarium est.

77

*Potationes
& comestio-
nes in Ciui-
tate sũt.*

*Pœna delin-
quentium.*

*Munus quistio-
bet suum ex-
erceat.*

*Limites quæ-
storum seu
terminario-
rum.*

*De limitum
determinatio-
ne prouidean-
tur.*

*Cistulae amon-
neantur.*

Nemo laicorum audeat cistulas pro conquies-
da eleemosina, vel in cellis tenere, vel secum por-
tare, si eis à Depositariis, aut ab eo cui incumbit,
non habuerit consignatas. Si quis autem cistulas
huiusmodi sine licentia & scitu eorum quibus in-
terest, penes se tenuerit, & cum illis eleemosinas
conquisiuerit, vnius publicæ disciplinæ, cum bi-
duo carceris in pane & aqua pœnam subeat.

*Laicorum v-
nus mensa in-
seruiat.*

*Matutinas
preces adeât.*

*Missam quo-
tidie audiat.*

*Capitulo cultu
parū adsint,*

*Conuersatio
eorum qualis.*

Saltem vnus Conuersorum P. Præsidente effe-
ctum animaduertente, ad primam mensam in in-
signioribus Conuentibus quotidie ordinate inser-
uiat, ad secundā mensam deinde cibum sumptu-
rus, omnes laici fratres, nemine excepto, nisi quis
apprimè senex, aut infirmus sit, ad matutinū cum
aliis conueniant, de quindena in quindenam con-
fiteantur, & ad Sanctissimam communionē acce-
dant, P. Præsidente rei exitum considerante.

Primam Missam singulis diebus infallibiliter
audiant, non sparsim, sed simul omnes, vel saltem
secundam. Ministracionem Missæ omnes calleāt.
Ad Capitulum culparum cum aliis Fratribus, om-
nes si fieri potest, sin minus, illi qui intra septa mon-
asterii sua exercent officia, conueniant.

Conuersatio Fratrum laicorum nota sit omni-
bus hominibus, qui verò conuersorum malæ con-
uersationis aut suspecti, cum quibusuis personis
consortii odorem dederit, vel loca inhonesta fre-
quentant.

quentauerit, aut computationi formali in tabe-
nis indulerit, & relatio facta superiori publicæ di-
scipline, cum triduana in carceribus mäsione, pa-
ne & aqua sustentandus subiaceat, quod etiam de
aliis Fratribus (si quod absit) aliquis in eundem
errorem inciderit, est intelligendum.

79
Assignatio pa-
ne pro malis

Has omnes supra scriptas Constitutiones, Cu-
stodes & Guardiani primo post earum receptionē,
Mense integro semel in hebdomada perlegi, vsq;
in finem faciant. loco lectionis ordinariæ, excepta
feria 6. quod die infallibiliter Regula legitur in om-
nibus nostri Ordinis Conuentibus & locis. Aliis
verò mensibus, non nisi semel quolibet mense
prælegantur.

Constitutio-
nes hæc semel
in hebdoma-
da perlegantur.

Quæ omnia ex communi Venerabilis Diffini-
tori consensu cōscripta esse infra scriptæ manus
testantur. Cracouiæ, die x. Iunii, Anni 1621.

F. Æmilius Cracouiē. Præsicens Capituli, & Pro-
uin. Prou. Pol. Min. Con. S. Francisci elect. m. p.

F. Ioannes Camillus P. Prouinciæ.

F. Marcus Corona Vicarius Vilnē Diffinitor.

F. Albertus Gizitius Ill^{mi} Episc. Plocē Theol. Dif.

F. Adrianus Bratkowic Regens Crac. Diffinitor.

F. Franciscus Zamenius Dif. & Secret. Prouinciæ.

F. Clemens Prouinciæ Pater.

F. Adamus Pysdrensis Diffinitor.

F. Martinus Rupniowski, Scriba Capituli.

Supradictæ Cōstitutiones prælo mandatæ sunt
ex Commissione Reuerendis. P. M. Iacobi Bag-
nacaballensis, Vniuersi Ordinis Seraphici Min:
Con: Ministri Generalis. Non tamen absq; licen-
tia Adm. Reu. Dñi Censoris Ordinarij librorum
Diecefis Cracouiē. vt ex infrascripto tenore
liquet.

Approbatio.

EGO Sebastianus Nucerinus S. Th. Doctor,
Ecclesiæ Cathedrális Cracouiē; Ordina-
rius Concionator, in Dicecesi Cracouiensi
Censor, has Constitutiones Ordinis Patrum
Conuentualium S. Francisci in Regno Polo-
niæ seruandas, vidi, & tanquam disciplinæ
Regularī apprimè seruientes, vtiliter, prælo
edi in lucem posse censui. Datum Cracouiæ
20. Iulii Anni 1621.

